

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Niels Westerby): Jeg har herved den ære på liberalt centrums vegne at genfremsætte det i folketingsåret 1965-66 fremsatte forslag til lov om ændringer i lukkeloven.

Lovforslaget svarer indholdsmæssigt til det tidligere fremsatte forslag, idet der alene er foretaget sådanne ændringer, som er nødvendiggjort af de af folketingsrådet i juni måned 1966 vedtagne ændringer i lukkeloven.

Forslaget går ud på at give de butiksdrevende mulighed for frit at lægge deres åbningstider på de tidspunkter, der er bedst for forbrugerne og dem selv.

Det er mit håb, at handelsministerskiftet betyder større chance for forslagens gennemførelse.

Såfremt det under folketingsrådets udvalgsarbejde kan godtgøres, at der ikke af hensyn til de handlende og butiksmedhjælperne er brug for et ugentligt loft over den samlede åbningstid på 55 timer, er liberalt centrum rede til at forhandle om en længere højeste åbningstid eller eventuelt at slette begrænsningerne helt.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om selvangivelsen af indkomst og formue, om foranstaltninger til kontrol med selvangivelsen og om straffen for skatte-svig m. v.

(Lovforslaget (nr. 40) findes i tillæg A. sp. 969, fremsættelsen i tidenden sp. 413).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Egon Jensen: De direkte skatter vil, uanset at vi overfører en del af beskatningen til forbrug, i mange år fremover stadig væk andrage en stor del af den samlede skatteudskrivning herhjemme. Alle vore bestræbelser må derfor gå ud på at påligne disse skatter så retfærdigt som muligt gennem en effektiv ligning, hvor alle skatteydere stilles lige over for skattelovene.

Det er hos mange en indgroet lyst eller måske rettere en sport for dem at søge en større eller mindre del af indtægten holdt uden for beskatning, og vort mildt sagt

usmidige skattesystem med de høje marginalsats virker ikke ligefrem hæmmende på denne lyst. Jeg sigter ikke hermed til nogen bestemt befolkningsgruppe, men i den daglige tale mand og mand imellem kan man ikke undgå at lægge mærke til en stigende utilfredshed med, at nogle skatteydere kan kontrolleres til sidste krone, medens andre har en lettere gang gennem skattemyndighedernes nåleøje.

Der er vel ingen uenighed om, at det er milliardbeløb, der årligt unddrages beskatning, medens man nok ikke er enig om beløbets størrelse, som anføres fra 3-4 milliarder op til 6-8 milliarder. Det er mange penge, og hvis disse blev bragt frem til beskatning, ville der kunne blive tale om betragtelige nedsættelser af skatteprocenterne. Endnu er det ikke lykkedes nogen at snyde skattevæsenet; det er i hvert fald en misforståelse at tro, at hvis man er så heldig at holde et eller andet beløb uden for selvangivelsen, har man snydt skattevæsenet. Skattevæsenet bliver aldrig snydt, for det får, hvad der skal ind, nemlig i form af højere procenter. De, der bliver snydt, er de borgere, der ærligt opgiver hver krone til beskatning på deres selvangivelse. Så man kan faktisk sammenligne skattesnyderi med tyveri fra sine medborgere.

Man hører af og til også fra denne talerstol, at en rask lille pengeombytning ville give gode resultater. Det er jeg ikke i tvivl om at den ville. Men dels var der jo ganske særlige forhold lige efter besættelsen, og dels er det et meget voldsomt apparat at sætte i gang. Jeg kender det af egen erfaring, idet jeg selv deltog i pengeombytningen dengang, og det må siges, at det var artigt ting, der kom frem omkring formueopgørelsen.

Men hvis man skulle have en pengeombytning, så skulle det ikke være efter en forudgående diskussion, men som et lyn fra en klar himmel, og så er jeg endda ikke sikker på, at man ville nå resultater, der kunne måles med resultaterne fra ombytningen i 1945, idet der jo er sket et og andet med friere samkvem og grænsernes åbning mellem landene siden da.

Alle i det høje ting må være interesseret i, at skatteligningen bliver så retfærdig som muligt, at alle indtægter kommer til

[Egon Jensen.]

beskatning. Det kan ikke være rigtigt at tale om posekiggeri over for selverhvervende, mens det ikke skal kaldes noget sådant, når det drejer sig om lønmodtagere, som får deres selvangivelser kontrolleret på kryds og tværs, altså krydsrevideret, og hvor arbejdsgiverne har pligt til at opgive deres indtægter. Der må være kontrolregler, som er ens for alle skatteydere, og herigennem sigter man nemlig ingen; alle er under samme vilkår. Der er næsten ikke en kongres eller et landsmøde for lønmodtagerorganisationer, hvor der ikke i en udtalelse kræves mere retfærdighed og effektivitet i ligningen. Alle, der har deres skattemæssige samvittighed i orden, kan kun være tilfreds med, at der findes tilstrækkelige kontrolregler.

At ligningen ikke er tilfredsstillende, skyldes flere ting. Skattemyndighederne siger, at de ikke har lovhjemmel for nødvendig kontrol, hvortil kommer, at der er personalemangel. Her hilser vi i mit parti med tilfredshed, at finansministeren har taget initiativ til forhandling med de kommunale organisationer og skatteforeninger, så staten og kommunerne i fællesskab kan uddanne personale, så de kan gå ind i en effektiv ligning, ligesom amtsuernes personale efterhånden kan overgå til skatteigningsopgaver. Det behøver ikke at være akademisk uddannet personale, der i alle tilfælde skal bruges, selv om vi i høj grad har brug for dette personale også. Man må i høj grad støtte sig til de folk, som er ude i det praktiske arbejde og herigennem har fået en virkelig rutine, så man kan tale om virkelig kvalificerede folk.

Personaleproblemet bliver ikke mindre, fordi vi får færre kommuner, tværtimod må man regne med, at større kommunenheder vil kræve mere kvalificeret arbejdskraft og dermed bidrage til en mere effektiv ligning. Det er rigtigt, at der er kontrolmuligheder, som skattemyndighederne ikke bruger, men det skyldes i mange tilfælde personalemangel, og den søges der altså

nu rådet bod på. Men lige så rigtigt er det, at skattemyndighederne i mange tilfælde mangler virkelige kontrolmuligheder, og lovforslaget går ud på at forbedre denne situation.

Det er for mig at se en god ting, at der ikke mere som grund for en kontrol på stedet eller gennem bøgerne skal foreligge en begrundet mistro, hvorved skatteyderen automatisk kommer under mistanke. Efter lovforslaget kan der nu tages stikprøver, som det i dag sker over for lønmodtagere. Et regnskab kan sige intet og alt, og det vil spare både skatteydere og myndigheder for meget besvær, hvis der som foreslået kan udarbejdes standardregnskaber, f. eks. for forskellige brancher.

Det må være rigtigt, at skattemyndighederne kan kræve alle relevante oplysninger, også hos tredjemand, for at kunne foretage en rigtig skatteansættelse, og det kan i hvert fald ikke være rimeligt, at der ikke kan kræves oplysning om en erhvervsdrivendes indkøb hos en anden erhvervsdrivende, hvis kontoen indeholder indkøb til privat forbrug. Mange ansættelser sker jo på basis af formuebevægelser, og derfor er det rimeligt, at der er mulighed for, at oplysning om formuebevægelser — og formueoplysninger i det hele taget — også kan indhentes.

Det har flere gange i det høje ting været krævet, at kun 50 pct. af afholdte repræsentationsudgifter skulle kunne fradrages. Jeg tror ikke på en sådan mulighed, men der er god grund til, at sådanne udgifter fremover skal dokumenteres meget nøje, både hvad angår formål, og hvad angår udgiftens størrelse. I Norge og Sverige har man jo meget strengere regler end vi; jeg er enig med finansministeren i, at det ikke ville været heldigt at fastsætte bestemte maksimumsbeløb; derimod bør vi have en strengere kontrol.

Alt for mange lønsedler fra arbejdsgivere kan ikke placeres på grund af flytning, ufuldstændig adresse og navn, og derfor må det fremover være sådan, at ikke alene navn og

[Egon Jensen.]

adresse, men også fødselsår og -dag anføres på lønsedlen. Det betyder ikke, at beløbene ikke er kommet frem til beskatning, men det skyldes i uhyggelig mange tilfælde, at man forveksler lønsedlerne, og så bliver det jo lønmodtageren, der har bevisbyrden for, at han ikke har tjent de penge fra dette eller hint firma.

Men hvad enten det er lønmodtagere eller selverhvervende, der unddrager sig beskatning, så er forseelsen lige stor, og skattesnydere er altså en slags finere tyve. Det er egentlig en mærkelig opfattelse, at dette at unddrage sig beskatning af mange ikke betragtes som en forseelse, men som en sport. Der er bare det kedelige ved det, at denne sport tvungent skal betales af andre; og heldigvis er lovgivningen da også sådan indrettet, at man ikke mere ser lemfældigt på bevidst skattesvig.

Med de foreslåede ændringer får skattemyndighederne faktisk de samme muligheder, som folketinget har givet toldvæsenet til sikring af en anden form for skat, nemlig forbrugsafgifterne, og der bør ikke være forskel på mulighederne for kontrol med begge disse skatteformer. Som tidligere sagt: det er et rimeligt folkekrav, at borgerne stilles lige over for loven, også når det drejer sig om kontrol med skattebetaling. Der er altså ikke tale om posekiggeri, men der er tale om et forsøg på at nå henimod en mere effektiv og retfærdig ligning. Og som jeg før sagde: de, der har deres skattemæssige samvittighed i orden, behøver intet at frygte og kan kun hilse sådanne forslag med tilfredshed, og de, der ikke har samvittigheden i orden, har i hvert fald noget at frygte, men får nu en opfordring til at bringe deres samvittighed bedre i orden.

Der vil sikkert være flere problemer, som man burde tage op, men det kan vi se nærmere på i udvalget, og jeg for mit vedkommende ville mene, at dette lovforslag burde behandles i udvalget vedrørende ligningslovsforslaget, og det vil jeg gerne foreslå.

Med disse bemærkninger kan jeg på socialdemokratiets vegne anbefale lovforslaget til en hurtig og en velvillig behandling, og ligesom med hensyn til ligningslovsforslaget vil jeg anmode om, at man virkelig får en hurtig behandling, så skattemyndighederne kan få besked i god tid,

så de ved, hvad de har at rette sig efter, hvilke muligheder de har.

Foged: Der skal ikke herske nogen tvivl om, at venstre, lige så vel som den tidligere ordfører, er enig i, at der skal være en rimelig kontrol vedrørende vor skattelovgivning. Vi tiltræder, at der er en rimelig kontrol, men diskussionen om, hvad vi forstår ved en rimelig kontrol, kan vi måske komme lidt nærmere ind på. Jeg vil samtidig sige, at de skattereformforslag, der foreligger, jo skulle indebære, at der blev færre selvangivelser; i det mindste skulle selvangivelserne få en ringere udstrækning og indeholde lavere beløb, og dermed vil der vel være knap så stort et incitament til at unddrage sig skat. Jeg kan i den forbindelse sige, at venstres skattereformforslag indeholder forslag om overgang til mere skat på forbrug og mindre skat på indkomst, dermed vil problemet jo mindskes betydeligt, og hvis vi kan komme så vidt, som vi i vort forslag giver udtryk for, at mere end 50 pct. af skatteyderne skulle være fri for at betale statsskat, så er problemet ikke helt af samme størrelsesorden af samme tyngde, som det kan være på nuværende tidspunkt.

Jeg har bemærket, at finansministeren i forbindelse med forskellige lovforslag har haft en eller anden ting, han ligesom skulle have luftet over for folketinget, men som egentlig ikke kom lovforslaget ved. Ved ligningslovsforslaget var det afskrivningsreglerne, denne gang er det et lille stykke om amtsligningsinspektoraternes udbygning. Det er for os at se, som om finansministeren i de enkelte fremsættelser opsender små prøveballoner, og hvis oppositionen så ikke reagerer, mener finansministeren vel, de er frit lejede til at gå videre.

Dengang vi drøftede ligningsloven, anholdt jeg derfor finansministerens udtalelse om afskrivningsreglernes forringelse, og denne gang vil jeg gerne i anledning af, at der næsten som en afgjort ting står, at amtsligningsinspektoraterne skal udbygges til hjælp for den lokale statslige og kommunale ligning, og at man dertil vil bruge eventuelle kræfter, som kommer fra amtstuerne, eller hvor man ellers kan spare mandskab, i den anledning vil jeg gerne sige til finansministeren, at det har venstre på intet tidspunkt

[Foged.]

udtalt sig om, fordi det ikke har været forelagt os. Vi finder det egentlig ikke rimeligt, at det er amtsligningsinspektoraterne, der skal udbygges, derimod finder vi, at skatterådernes administration måske skal udbygges. Skatterådene er et helt anderledes folkeligt instrument end amtsligningsinspektoraterne. Vi har stede opfattet det sådan, at amtsligningsinspektoraterne var rådgivere, var konsulenter for alle de andre skattelignende myndigheder, men at det var ligningsmyndighederne og skatterådene, der var de egentlige skattelignende myndigheder, og hvis der skal ske nogen ændring her, ønsker vi derfor allerede nu at præcisere, at det, vi kunne ønske, er, at der var sekretariater ved skatterådene, sekretariater, som administreres af skatterådene og ikke af amtsligningsinspektørerne. Dette være sagt, for at denne lille prøveballon fra finansministeren nu ligesom kan være punkteret lidt.

Hvad der ellers står i selve lovforslaget om, at finansministeren ønsker mulighed for fremskaffelse af flere oplysninger f. eks. om formuebevægelserne, har vi intet imod. Vi finder, at formuebevægelserne kan den enkelte borger udmærket tilpligtes at give oplysninger om.

Det samme gælder — det skulle jo næsten ikke synes nødvendigt at skrive det i en lov — bestemmelsen om, at man kan tilpligtes at give oplysninger om de ægteskabelige forhold. Jeg må villigt indrømme, at jeg faktisk troede, det var så fastslået, at man udmærket godt kunne gøre det allerede dag; men er det ikke tilfældet, nå ja, så har vi da ikke noget imod det; det har da vel for øvrigt meget stor betydning for netop påligningen af skat.

Hvad angår standardregnskaber, er jeg den lille smule mere usikker, hvis det — hvad jeg synes fremgår af det forelagte materiale — skal være ligningsrådet og finansministeren, der skal kunne beordre, hvordan et standardregnskab skal se ud. Her vil jeg gerne sige, at det dog bør ske efter forhandling med — og helst også efter at man er kommet til rette under en sådan forhandling med — de erhverv, det drejer sig om. Jeg ser, at finansministeren bruger udtrykket, at det er kun for „visse“ erhverv. Og lad gå; hvis det kun er for „visse“

erhverv, må det også være sådan, at man har en samtale, en forhandling med disse erhvervsgrupper, at man finder frem til, hvordan et sådant regnskab bør se ud, og om det, man kommer med forslag om, kan tiltrædes, for jeg er da helt overbevist om, at disse erhvervsgrupper også vil have, at de skattemæssige oplysninger skal kunne fremgå af et sådant regnskab. Men vi er inde i en tid, hvor et regnskab jo er noget helt andet, end det var før. Det er helt anderledes maskinelt, og derfor beder vi om, at det, hvis der derved lægges en eller anden administrativ byrde over på erhvervene, så bliver efter nøje aftale og forhandling med disse folk, for der kan jo blive regnskab nok, der kan blive administration nok. Som sagt, vi siger ikke, vi ikke kan tiltræde dette, men vi siger, at man skal gå forsigtigt frem og kun i overensstemmelse med de erhverv, som det drejer sig om.

Vedrørende spørgsmålet om repræsentationsudgifterne, som man ligesom har lig på og måske synes er blevet lidt for store, vil jeg sige, at det kan da gerne være. I udvalget vil vi gerne have oplysninger om, hvilken størrelsesorden det sådan set drejer sig om. Man må jo have nogle uhyrlige eksempler — det tvivler jeg for resten ikke om at man har — men vi ønsker at vide, om det i al almindelighed er så uhyrlige eksempler. Også dette mener vi at vi udmærket kan forhandle om. Vi finder, at der skal være rimelighed i repræsentationsudgifter, men nu skal det jo ikke gå så vidt, at man fordømmer repræsentationsudgifterne, som er nødvendige for at gennemføre en forretning — og det er vel ikke altid givet, at skattemyndighederne kan overskue, om de er nødvendige for gennemførelse af en forretning. Disse repræsentationsudgifter, der dog skulle få erhvervslivet, få handelen, til at fungere, dem må man dog også se på med rimelighed. Kommer der udlændinge til vort land, som på en eller anden måde helst skulle lave en stor handel, må det være rimeligt, at man i den anledning også kan påtage sig nogle udgifter for derved ligesom at skabe en goodwill omkring sin virksomhed og et godt forhandlingsklima. Det er ikke så lige en sag at skubbe det af bordet og sige, at det er unødvendigt at have repræsentationsudgifter. Også her mener jeg man vel kan

[Foged.]

tiltræde, at der ses på problemet, men at man ikke med hård hånd ligesom skal barbere alt bort og sige, at alt, hvad der er af den slags ting, er unødvendigt.

Om der skal udfyldes et skema — lad gå; hvis dette skema ikke bliver så indviklet og så detaljeret, at det næsten er umuligt at udfylde, kan det nok lade sig gøre at udfylde et skema, men det kan ikke være rimeligt, at det skal være alt for detaljeret med hver enkelt lille post opskrevet.

Vi kommer så til det punkt, der måske er det, der for os er vanskeligst, nemlig ændringen til lovens § 6, stk. 2 og stk. 3, hvor adgangen til eftersyn på stedet skal udvides. I den nugældende lov står der, at der skal være rimelig grund, for at man kan få en kendelse om eftersyn på stedet. Nu ønsker ministeren dette med „rimelig grund“ taget ud. Det vil altså sige, at skattevæsenet skal kunne gå i kæde fra hus til hus og sige: da der er et eller andet med Petersen derhenne på hjørnet, så vil jeg gerne have undersøgt, om der hos naboen eller eventuelt genboen eller andre steder er noget, jeg kan finde i skrivebordskuffen, som kan give mig oplysninger om, hvorfor Petersens regnskab eventuelt er lidt i uorden.

Man kan altså komme ind i et ganske tilfældigt hus, og jeg vil gerne spørge finansministeren: det er da vel meningen, at disse folk skal have en legitimation, når de kommer? Skal de komme med et skattevæsenets politiskilt, eller hvad skal de? Efter forslaget, som det er fremsat for os her, og efter finansministerens tale er det, som om de kan komme fra skattevæsenet, uanmeldt ringe på døren og præsentere sig således: „Vi kommer fra skattevæsenet, må vi have lov at se Deres skrivebordsskuffe?“ Hvis det er tilfældet, finder jeg, at man kommer lige på kanten af grundlovens § 72, hvor der jo står, at boligen er ukrænkelig. Jeg ved godt, at der lidt længere nede i paragraffen står om denne ukrænkelighed: „hvor ingen lov hjemler en særegen undtagelse“, og det er denne særegne undtagelse, finansministeren nu gerne vil have folketingsretten til at give. Vi er ikke ubetinget sikre på, at man ikke derved ligesom træder boligens ukrænkelighed lidt for nær.

Jeg vil vende tilbage til situationen ude i

erhvervslivet. Der kommer en eller to — der kommer vel normalt to — fra skattevæsenet og ringer på døren og præsenterer sig som skattevæsenet, og de vil vel have adgang med det samme. Skal de have adgang, uanset om husfaderen eller husmoderen ikke er hjemme, eller om ingen af dem er hjemme? Ubetinget adgang? Hvad er det, ministeren ønsker? For tiden er det jo sådan, at når Jehovas Vidner ringer på smækker man døren i ret hurtigt, men de bliver vel nærmest velkomne efter det her, for nu frygter folk, det er skattevæsenet, der kommer, så hellere modtage de andre. Man må finde frem til noget, der er ligesom lidt mere rimeligt over for den enkelte borger; der må være en eller anden form for rimelighed, når man vil have lov at træde ind i et hjem.

Som sagt, vi vil tiltræde enhver form for rimelig kontrol, men vi finder, at det er at gå for vidt med regler, hvorefter der ikke skal være kendelse, og hvor tredjemand kan gå ind i billedet uden nogen som helst rimelig begrundelse.

Vi finder tillige, at ændringen til lovens § 8, stk. C, om den almindelige oplysningspligt på privatforbrug går lige til det yderste. Allerede i dag kan man jo få oplysninger om privatforbrugets store poster. Hvis en borger køber gulvtæpper, hvis en borger køber malerier eller flygel, eller hvad ved jeg, kan man allerede efter gældende lov få oplysning herom. Nu vil man have oplysninger om selv petitesser. Der må være en vis rimelighed i at skaffe oplysninger om, hvordan den enkelte borger bruger sine penge. Nu har man gang på gang sagt, at det er lønmodtagerne, der kræver disse regler; men lønmodtageren vil opdage, at også privatforbruget af den løn, som vedkommende har modtaget og har fri rådighed over, skal der nu være eller kan der nu være kontrol med. Der må være noget, der hedder, at man kan bruge sine egne midler som man vil, uden at et uvedkommende skattevæsen skal have en ubetinget ret til at spørge: må jeg så se, hvad I har brugt jeres private penge til?

Som sagt, vi vil medvirke til rimelige regler. Jeg har påpeget de steder, hvor vi er modvillige, i nogle tilfælde stærkt modvillige. Vi mener, at også skatteyderne skal behandles på rimelig måde. Vi tror ikke

[F:ged.]

rigtig på de tal for skattesnyderi, som er oplyst. Det er tal, der er grebet ud af luften, som hverken kan dokumenteres eller afvises. Vi beklager, at der er noget her, som vi i det hele taget må behandle, men vi vil nu alligevel gerne have, at loven ikke skal blive udformet på en sådan måde, at skatteyderen føler sig behandlet som en fange, der er løsladt på prøve.

Hagen Hagensen: Det konservative folkeparti vil deltage i tilvejebringelsen af de nødvendige lovregler til gennemførelsen af en så retfærdig og ligelig skatteligning som muligt; derom skal der ingen tvivl herske.

Finansministeren har ved fremsættelsen af lovforslaget, for øvrigt også i andre udtalelser, noget ensidigt givet til kende, at det er de erhvervsdrivendes indkomster, der tilsigtes kontrolleret mere effektivt. Enhver skatteydere indkomst bør og må kunne kontrolleres i fornødent omfang; det er så ligegyldig, om skatteyderen hører til den ene eller den anden indkomstgruppe. Finansministeren ved lige så godt som jeg, at der desværre finder skatteunddragelser sted inden for alle skatteydergrupper. Det er sagt, at viljen dertil er lige stor hos alle, det er blot mulighederne, der kan være noget afvigende.

Der findes indkomster, der er af lønlignende karakter eller ganske må sidestilles dermed, der undrages beskattning, lige så vel som der findes indkomster af anden art, der ikke kommer frem til beskattning. Ingen skatteydergruppe kan sige sig fri for, at der finder skatteunddragelser sted inden for vedkommende gruppe, og tilskyndelsen til unddragelserne ligger vel desværre deri, at vi ikke i tide har fået ajourført skatteskalaerne. De stærkt stigende skatteskalaer, vi har, er vel medvirkende til, at der finder unddragelser sted. Hver skatteyder skal bære sin skattebyrde, ingen bør bære andres, og derfor må det også være rimeligt, at der er kontrolregler, der søger at nå frem til, at alle gøres lige ved skatteligningen.

De ændringer, ministeren her foreslår, er af ord knappe. På enkelte punkter består de endda blot i, at der er ord, der udgår af loven. Imidlertid dækker de knappe ord,

der tilføjes, og de ord, der går ud, over meget betydelige ændringer eller udvidelser af kontrolbeføjelserne. Det vil være nødvendigt i et udvalg — og jeg må i modsætning til hr. Egon Jensen sige, at jeg mener det må ske i et særligt udvalg — nøje at gennemgå alle de foreslåede ændringer og afveje, om de alle er nødvendige og hensigtsmæssige for at tilvejebringe en bedre og mere ligelig skatteligning.

Ændringsforslagene går på flere punkter ud på at give finansministeren blankofuld-magt til at fastsætte bestemmelser vedrørende borgernes pligter til at give oplysninger. Dette kan jeg ikke umiddelbart tiltræde. Det må være muligt i loven i det store hele at fastlægge, hvilke oplysninger skatteyderen har pligt til at meddele. Det må være folketingets opgave at fastsætte dette. Dette gælder også den gældende lov, som må gennemgås med henblik på, at det i lovtæksten fastlægges, hvad skatteyderen har pligt til at meddele af oplysninger. En blankofuld-magt for finansministeren til foruden specifikation af indtægter og udgifter at forlange — jeg citerer fra lovtæksten —

„andre oplysninger af betydning for skatteansættelsen“

bør ikke gives. Hvorfor bruger man for resten ordet „skatteansættelsen“ i denne bestemmelse, når man andre steder i lovtæksten retter ordet skatteansættelse til skatteligning? Jeg vil gerne spørge, om der ligger nogen særlig mening i disse forskellige udtryk og i valget af dem.

Jeg vil ligeledes spørge, hvorfor det i lovforslagets § 1, punkt 6, foreslås i lovens § 6, stk. 4, at indføje en bestemmelse om politiets bistand til skattemyndighederne, når der i den gældende lov findes en generel bestemmelse herom; den findes simpelt hen, så jeg kan ikke se, der skal være nogen særlig grund til at gentage den ad § 6.

Endvidere vil jeg gerne spørge, om ministeren efterhånden har fået aftalt regler med justitsministeren om politiets medvirken over for toldvæsenet og skattevæsenet. Det er vist et par år siden, vi sidst talte om det og ikke rigtig kunne få klare linjer frem; ministeren skulle forhandle spørgsmålet med sin ministerkollega. Jeg spørger, om det nu er sket. Når man gerne vil have disse klare regler, der skal være til

[Hagen Hagensen.]

hjælp for skatteligningen, så må man også søge at tilvejebringe det fornødne grundlag for de klare regler.

Jeg synes ikke umiddelbart om, at undersøgelser på stedet skal kunne foretages, uden at der ved behandlingen af skattesagen er fremkommet forhold, som giver rimelig grund dertil.

Borgerens beskyttelse synes jeg i nogen grad, der må tages hensyn til, og i øvrigt bør man vel også overveje, hvordan denne regel kan klargøres, for borgeren har jo en beskyttelse, som betyder, at han om fornødent kan få retskendelse for, om man må komme i hans hjem. Men det er alt sammen forhold, som man må kunne drøfte i udvalget. Hvis man skal have stikprøvevis kontrol, som ministeren gerne vil have det, kan den vel ikke kun gælde én skatteydergruppe, så må den gælde alle.

Må jeg lige i forbifarten sige om de ekstra oplysninger, man gerne vil have på lønsedler, at det skulle vel ikke volde så stor vanskelighed, al den stund den ansatte kommer med sit ATP-kort, hvorpå de fornødne oplysninger til lønsedlen står. Til gengæld kunne det måske være rart, om skattevæsenet blev fri for at skulle udføre kontrol med ATP-sedler; det sinker ligningen.

En hel del af, hvad finansministeren tilsigter, findes ikke umiddelbart i lovforslaget eller i bemærkningerne, men i den skriftlige fremsættelse. Det gælder således de oplysninger om formuebevægelser, ministeren nævner han skal kunne foreskrive, og kravene til regnskaber og disses indhold. Dette vil som nævnt kunne tages op til vurdering i udvalget. Men også spørgsmålet om omfanget af oplysningspligten om den foregåede omsætning, særlig med ikke-navngivne erhvervsdrivende, må drøftes, og det må gøres, ikke mindst fordi finansministeren ved fremsættelsen ønsker ændringer i praktiseringen af disse regler. Man kan jo ikke indføje ny praksis ved blot at indføje nogle bemærkninger i fremsættelsen. Det bør vi se nærmere på.

Hvad angår repræsentationsudgifter, skal jeg blot sige, at også dette kan undergives drøftelse. Vil det lette overskueligheden at anvende visse skemaer, nu vel, så lad os kigge på det, men vi må da se på, hvad det

egentlig er, der skal til i denne forbindelse, hvis der skal ske ændringer på dette punkt. Det kunne måske også i denne forbindelse være naturligt at sige, at samme regler, som man fra det offentliges side bruger over for repræsentationsudgifter, vel må være gældende i forholdet borgeren og hans kunder imellem.

Må jeg til sidst sige, at ingen vil gøre indsigelse mod finansministerens udtalelse om, at der skal være lighed for loven for alle. Det gælder alle skatteydere; enten de er lønmodtagere eller erhvervsdrivende eller andet, skal de skattelignes med den største mulige retfærdighed. Nye lovregler gør det imidlertid ikke; de gældende lovregler om kontrol med skatteligningen har endnu ikke kunnet udnyttes fuldt ud, simpelt hen fordi der ikke har været uddannet personale nok til at foretage det dertil nødvendige arbejde.

Finansministeren siger med rette, at det tekniske apparat må være i orden, for at skatteligningen kan gennemføres på betryggende måde. Der er bare ikke gjort nok fra det offentliges side og især ikke fra statens side for at sørge for, at dette tekniske apparat er i orden. Der er landet over fra de skattelignende myndigheders side, ikke mindst af skatterådene, i tidens løb gjort en ganske betragtelig indsats i ligningsarbejdet; men der er ikke fra statens side sørget for den udbygning af hjælp gennem sekretariatsordninger til skatterådene — og i øvrigt også gennem en udbygning af amtsligningsinspektorerne — som må være en forudsætning for, at skatteligningen bedre kan udføres. Jeg tror personlig ikke meget på, at der er held ved at overføre personale fra amtsturne; der skal sikkert en for lang omskoling til; men jeg tror på, at der fra statens og kommunernes side kan uddannes personale, som er egnet til at påtage sig ligningsopgaver, og jeg vil gerne understrege, at det først og fremmest skal være folk, der lærer noget om regnskab og om skat; det skal ikke være kandidat dit og dat; de bedste lignere findes blandt dem, der kan regnskab; derom er der ingen tvivl.

Det er, hvad der tiltrænges, langt mere end nye skærpede lovregler, for det hjælper ikke at give loven skærpende regler, hvis der ikke er mulighed for at bruge reglerne;

[Hagen Hagensen.]

så er det kun en narresut, som hænges op for befolkningen, og det kan ikke være meningen. Vi skal sørge for, at det tekniske apparat kommer i orden, og så vil man i øvrigt også på grundlag af de eksisterende lovregler sikkert kunne gennemføre en bedre og mere effektiv ligning.

Som sagt vil det konservative folkeparti medvirke ved en saglig gennemgang af lovforslaget og af loven i øvrigt og derigennem være med til at styrke ligningen i det omfang, det må anses for nødvendigt.

Axel Sørensen: De ændringer vedrørende kontrolloven, som her er sat til debat, er dels af teknisk art, dels indeholder de en stramning af de beføjelser, der stilles til rådighed for skattemyndighederne.

Det er ganske klart, at den tekniske side, det, der skal bidrage til, at skatteligningen kan gennemføres på betryggende måde for såvel skatteyderne som for stat og kommune, må være i orden, og det kan vel næppe helt være tilfældet i dag. For at afhjælpe mangelen på personel foreslås det, at der tilføres amtsligningsinspektorerne noget af det personale, der ved visse ejendomsskatters ophævelse er blevet frigjort på amtstuerne. Det kan skønnes, at amtsligningsinspektorerne til hjælp ved personbeskatningen kan få bistand af 200-300 ansatte, og disse kan ret hurtigt omskoles til en tiltrængt hjælp for amtsligningsinspektorerne.

Men når dette er ført ud i praksis, vil jeg gerne bede finansministeren om, at han drager omsorg for, at denne nye stab af medhjælpere i ligningsarbejdet bliver fastholdt, så de ikke forsvinder over til bykommunernes revisionsarbejde som følge af lønmæssige overbud.

Skatteråds kredse uden for centralkommunerne bør finansministeren snarest tildele en uddannet revisionsekspert til at bistå dem. Det vil betyde et skridt på vejen henimod en mere effektiv skatteligning. Der er jo på kommunernes skatteorganer ofret langt, langt mere til personale, end det er tilfældet for statens vedkommende med hensyn til skatteligningen. Vi må nu med interesse afvente, hvad et udvalg med ligningsdirektør Begtrup i spidsen vil foreslå med hen-

blik på en forbedring og udvidelse af uddannelsen af ligningspersonalet landet over.

De foreslåede ændringer i lovforslagets første afsnit tilsigter at udvide skatteyderens oplysningspligt over for skattemyndighederne. Det skal vel forstås således, at finansministeren skal kunne angive, på hvilke områder han tilsigter at kræve selvangivelsen påført flere oplysninger for derigennem at lette arbejdet med selve ligningen. Jeg er ganske indforstået med, at der gives en del retningslinjer, som vi over for visse kategorier af skatteydere har manglet i flere år; men det kan der jo tales om i det udvalg, der bliver nedsat.

Jeg kan også støtte, at finansministeren for visse erhverv skal kunne foreskrive anvendelsen af standardregnskaber. Det vil jo nemlig lette ligningen på det område ude i kredsene, i ligningskommissionerne og skatterådene. Også det vil det radikale venstre være med til at se på under udvalgsarbejdet.

Jeg skal dernæst omtale 2. afsnit i lovforslaget, som angår de ændringer, der tilsigter at give skattemyndighederne større beføjelse i kontrolmæssig henseende, såsom udvidelsen af adgangen til at kræve regnskabsmateriale indsendt og foretage eftersyn og opgørelser hos skatteyderne, selv uden at der foreligger mistanke om forsøg på skatteunddragelse. Her finder jeg det rigtigt, at der gives mulighed for at indhente oplysninger ved tredje person. Der gives jo visse tilfælde, hvor en tredje person igennem ejendomshandel eller lignende er indblandet på en sådan måde, at det kan være nyttigt, at man kan indhente oplysning hos vedkommende tredjemand.

Fra det radikale venstres side vil vi ikke synes, det kan være helt rigtigt at gå så langt, at man krænker privatlivets fred ved gennemførelse af uanmeldte besøg i hjemmet fra skattemyndighederne, uden at man i og for sig har mistanke, som der står i de nuværende regler. Der tales fra denne talerstol om beføjelser for skattevæsenet i lighed med toldmyndighedernes med hensyn til disse afgifters inddragelse. Jeg synes alligevel, at det er to forskellige ting, for afgifter til toldvæsenet erlægges normalt på offentlig tilgængeligt sted, hvor disse store afgifter hentes hjem. Efter min principielle

[Axel Sørensen.]

opfattelse burde man i stedet for de alenlange vejledninger, man udsender vedlagt selvangivelsen, måske med større typer på vejledning og selvangivelse fastslå den store uredelighed, der ligger i ukorrekte oplysninger, den risiko, skatteyderen udsætter sig for ved ikke at udfylde selvangivelsen korrekt, og det bødetilsvar, denne udsætter sig for. Jeg vil gerne have oplysning om — det kan måske først fremkomme i udvalget — hvordan de skærpede bestemmelser, vi i 1956 vedtog i kontrolloven, som jo første gang trådte ud i livet i 1946, har virket over for de forskellige kategorier af skatteydere. Vi anser det inden for det radikale venstre for betimeligt, at de rigtige indkomster og formuer bliver selvangivet, og vi vil i udvalgsarbejdet bidrage til at finde frem til en løsning, så dette sker i betydelig stærkere grad i den kommende tid.

Aksel Larsen: Jeg er da glad for, at jeg over for dette finansministerielle lovforslag kan give udtryk for en endogså meget betydelig velvilje. Vi anser det for nødvendigt, at vi får en effektiv skatteligning her i landet. Vi anser det for nødvendigt, at vi i så høj grad som muligt får en ligelig behandling af skatteyderne derved, at de i lige grad er underkastet kontrol og så vidt muligt i lige høj grad er animeret til at udfylde deres selvangivelser korrekt, at klare deres skattemellemværende med det offentlige korrekt, og derfor er vi naturligvis tilhængere af, at man forbedrer lovgivningen, eller at man som i dette tilfælde foreslået forandrer og skærper kontrolloven.

Vi kan altså uden videre tilslutte os i alt væsentligt — selv om måske ikke i de enkelte formuleringer — de forslag til ændringer, der er indeholdt i det foreliggende lovforslag, og jeg må med det samme have lov til at sige til hr. Hagen Hagensen, at jeg ikke forstår hans betænkelighed ved, at der gives visse blankofuldmagter til finansministeren. For det første må enhver erkende, at det er umuligt i et lovforslag at indskrive alt for detaljerede regler, i særdeleshed da det levende liv meget ofte vil gøre det nødvendigt at forandre i disse. For det andet har vi i den bestående kontrollov en hel del særdeles vidtrækkende blankofuldmagter til finansministeren. Der er mig ikke noget

bekendt om, at det konservative folkeparti har været modstander af den hidtidige udformning af loven eller af, at der i denne lov findes blankofuldmagter til finansministeren, og derfor forstår jeg ikke, hvorfor man pludselig skal komme med denne betænkelighed. Man kan selvfølgelig godt give sig til at foregive en vis betænkelighed ved, at det skal blive muligt for skattemyndighederne, også uden at der foreligger, skal vi sige skellig begrundet mistanke, at aflægge besøg i erhvervsdrivendes virksomheder og kontrollere deres regnskabsmateriale og den slags; men jeg tror, man skal være varsom med i den anledning at påberåbe sig grundlovens bestemmelser om beskyttelse af hjemmets fred og henviser til, at der må kræves dommerkendelse, og hvad dertil hører.

Det, det drejer sig om, er, at lønmodtagerne, de allerfleste af dem, får hele deres indkomst eller den allervæsentligste del af deres indkomst kontrolleret på kroner og øre, at man uden i og for sig at nære mistanke til dem fra skattevæsenets side i kraft af loven sikrer sig, at man har alle oplysninger om deres indkomster. Skal der være mening i dette, så må andre kategorier af skatteydere behandles på samme måde, så vidt det overhovedet er muligt. Hvis man ikke vil give skattemyndighederne den beføjelse, som det nu foreslås at give dem, så må man simpelt hen ophæve systemet med, at arbejdsgivere skal indsende oplysninger om udbetalt arbejds løn til de skattelignende myndigheder.

I den forbindelse må jeg for resten have lov til at sige, at så glad jeg er for lovforslaget, kan jeg godt dryppe lidt malurt i bægeret — det er ikke slemt. Finansministeren siger i fremsættelsen som en begrundelse for de foreslåede skærper, at fra lønmodtagerside er det ofte gjort gældende, at den kontrol, lønmodtagerne er underkastet, må medføre, at der kommer en mere effektiv kontrol også med andres indkomster. Jeg synes ikke finansministeren behøver at henvise til, at lønmodtagerne kan ønske den slags; finansministeren kan nøjes med at sige: jeg selv ønsker det, for det er rimeligt. Ellers, hvis finansministeren ville være helt korrekt, skulle han jo sige: da det gennem mange år fra ét parti, nemlig socialistisk folkeparti, er blevet kræ-

[Aksel Larsen.]

vet, at vi får en effektivisering af skatteligningen, er jeg nødsaget til at komme med dette forslag.

Jeg er sådan set glad for, at vort mangeårige pres i den retning har øvet sin virkning, men jeg forlanger selvfølgelig ikke, at ministeren skulle have begrundet det sådan; jeg vil kun sige: det er ministerens, det er myndighedernes, det er skattevæsenets sag at sørge for den mest ligelige behandling af skatteborgerne, og det behøver man ikke at retfærdiggøre ved at sige, at der er nogen, der beklager sig, der er nogen, der er utilfredse, eller der er nogen, der stiller krav; man skal blot sige: vi selv synes, at dette er det eneste rigtige.

Ja, man kunne jo godt snakke om en hel del detaljer, men det tror jeg, jeg vil lade være med. Jeg vil dog have lov til at sige i anledning af hr. Fogeds megen tale om repræsentation, at her synes jeg virkelig der er grund til at gribe ind og gennemføre en eller anden form for kontrol, for der er uhyre mange vildskud på dette område. Men disse vildskud findes ikke bare i medfør af den hidtidige utilstrækkelige eller dårlige kontrollov, de findes også af andre grunde, og det kunne være, finansministeren skulle kigge på visse andre love. Vi har her i landet f. eks. det vildskud, som vi fik i dansk skattelovgivning for nogle år siden, og som tillader, at man, hvis man har udgifter ved forsøg på at oparbejde et marked eller en handelsforbindelse i et fremmed land, uden videre trækker disse udgifter fra. Ja, man skal ikke udtale sig alt for hårdt, men hvis en forretningsmand foretager en rejse til Sydamerika eller Australien eller et andet sted, har han lov til bagefter at sige: jeg gjorde det, fordi jeg håbede at kunne sælge mine varer; det lykkedes desværre ikke, men jeg havde da i hvert fald håb om det, og så er udgifterne dertil fradragsberettigede. Jeg tror, der kan laves mange turistrejser på den konto, og det forekommer mig aldeles urimeligt at have en sådan bestemmelse.

Lad mig for øvrigt sige, at der ganske vist er noget i lovforslaget, som ikke virker umiddelbart tiltalende på mig, og det er dette med, at man skal have mere udførlige regnskaber, særlige skemaer o. s. v. Jeg siger: det virker ikke umiddelbart tiltalende på mig, selv om jeg er ganske klar over, at sådan som vi har det nu, bliver det nødvendigt. Men det skyldes jo, at vor skattelovgivning er så uhyre indviklet, og at vi har alle disse mere eller mindre velmotiverede — i de fleste tilfælde dårligt motiverede — fradragsbestemmelser i skattelovgivningen. Hvis vi havde en langt mere enkel skattelovgivning, var ligningsarbejdet langt, langt lettere, og så behøvede man ikke i den grad at foreskrive detaljerede bestemmelser, som desværre nu er nødvendige. Derfor synes jeg, at ministeren fortsat skal arbejde med at få en forenklet skattelovgivning med afskaffelse af de allerfleste af de fradrag, der kan opereres med i øjeblikket.

Når dette er sagt, må jeg tilføje, at ét er, at kontrolloven kan og bør skærpes, et andet er, at der i den hidtidige kontrollov har været muligheder nok for at effektivisere skatteligningen, men disse muligheder er kun i alt for ringe grad blevet udnyttet. Jeg har dels i folketingsudvalget, dels her i tinget i hvert fald 3 gange i løbet af de sidste år måttet gøre opmærksom på, at toldvæsenet for 8 eller 9 år siden skriftligt tilbød skattedepartementet at medvirke til en effektivisering af ligningen ved at stille oplysninger til rådighed, hvis skattedepartementet var interesseret. Det var skattedepartementet ikke. Nu er jeg bekendt med, at finansministeren har foranlediget, at de to departementschefer er blevet bragt ved samme bord for i hvert fald at tale om dette, da de åbenbart tidligere ikke var på talefod. Det er jeg selvfølgelig glad for, men det burde være sket noget før, og jeg må for øvrigt i den forbindelse have lov til at spørge: hvad har man foretaget sig over for de embedsmænd i skattedepartementet, som over for finansministeren igennem en så lang årrække har underslået

[Aksel Larsen.]

dette — skal vi kalde det tilbud fra told-departementet?

Dernæst vil jeg sige, at nu påbydes det skatteyderne, at de skal give oplysning om deres formuebevægelser, og det er helt i orden. Men hvorfor vil ministeren ikke udnytte den fuldmagt, han har til at påbyde, at bankerne generelt skal give oplysninger til skattevæsenet om udbetaling af renter, dividender o. lign. eller om tilskrivning af renter — kort sagt om afkastning af formuer, hvad enten de består i indestående i banker, sparekasser og andre pengeinstitutter eller i obligationer og aktier? Det er langt, langt lettere for bankerne at sende disse oplysninger til skattevæsenet, end det er for arbejdsgiverne at sende lønsedlerne; bankerne har deres elektroniske bogholderisystem, så det er overhovedet ikke noget arbejde. Ministeren har efter den gældende lov bemyndigelse til at påbyde dette, så hvorfor skal det ikke påbydes?

Må jeg have lov til at tale nederdrægtig konkret, og det er ikke for at stille mig i relief: jeg har jo denne aktie i Sukkerfabrikkerne, og jeg får 45 kr. om året i dividende, der bliver udbetalt mig gennem Privatbanken. Dette skal Privatbanken ikke oplyse til skattevæsenet. Jeg skrev forleden en artikel til en provinsavis, og det fik jeg 75 kr. for; denne provinsavis skal omhyggeligt opgive til skattevæsenet, at man har betalt mig 75 kr. for en i øvrigt meget lang artikel. Hvad er det for en ordning? Hvorfor skal bankerne ikke have den samme oplysningspligt med hensyn til folks indkomster som arbejdsgiverne? Hvorfor vil ministeren ikke påbyde dette?

Jeg har draget det frem mange gange; jeg drager det frem igen, og jeg henstiller, at jeg i det mindste får en begrundelse, hvis man ikke vil gøre dette selvfølgelig og rimelige.

Jeg tror, det kan være nok. Jeg skal kun lige sige, at det naturligvis ikke forbavser mig, at hr. Foged var meget betænkelig ved den tanke, ministeren har luftet om at styrke amtsligningsinspektorerne og skaffe dem noget mere mandskab. Det kunne hr. Foged ikke lide, nej, det var meget bedre med det folkelige element. Lad mig så modsætningsvis sige: jeg tror, det ville være godt, hvis vi i høj grad fik det

folkelige element gjort mindre betydningsfuldt i skatteligningen. Jeg tror ikke, det er så heldigt, som man nu har det ude i mange kommuner; jeg vil ikke kaste mistanke på nogen, men der er nu forhold dér, som ikke er så gode. Jeg mener, at amtsligningsinspektorerne har betydet en ganske kolossal fordel for skatteligningen, ikke stor nok, men alligevel en kolossal fordel, og jeg kan kun være tilfreds med, at man yderligere vil udbygge dem.

Jeg vil for øvrigt sige til hr. Hagen Hagensen, som talte om, at vi dels måtte have uddannet noget mere personale, dels have noget mere personale, at det er helt rigtigt, og det skal være regnskabskyndige; det er det mest nødvendige af alt. Det glæder mig, at det konservative folkeparti er kommet så langt. For nogle år siden arbejdede jeg i et udvalg energisk for, at man skulle imødekomme et ønske fra ligningschef Begtrup om at få noget mere personale, men da var der ingen partier, der ville støtte mig; ingen ville være med til på nogen måde at give mere personale til ligningsmyndighederne. Hvis det konservative folkeparti nu vil være med til det, er det en svale, som måske bebuder sommer. Det kan være, finansministeren også vil være med til det, og så lysner det vel. Jeg er dog ganske enig i, at det så drejer sig om at få et personale, der er egnet til at udføre arbejdet. Ellers hjælper det naturligvis ingenting; ellers bliver det det sædvanlige, at de kan sidde og arbejde med selvangivelserne og fange de små hundestejler, medens hajfiskene går igennem nettet.

Johan Asmussen: Lad mig slå fast også på de uafhængiges vegne som den selvfølge, det er, at uanset hvilket skattesystem vi har, og uanset om vi kan lide det eller ej, så skal folk betale den skat, som er en følge af den til enhver tid værende skattelovgivning. Jeg er ganske enig i, at den, der snyder skattevæsenet, snyder sin nabo; det er i lige høj grad tyveri, om der bliver stjålet ad den ene vej eller ad den anden vej.

Spørgsmålet er, hvilke veje der skal betrædes for at komme målet så nær som muligt. Inden man drøfter spørgsmålet om kontrolsystemets omfang og indretning, er der efter min mening to veje, som det er rigtigt at betræde. Den ene er at gøre, hvad

[Johan Asmussen.]

man kan for at formindske fristelserne til at omgå beskættningen, d. v. s. at selve skattesystemet må være indrettet sådan, at der ligger den mindst mulige fristelse til at gå uden om reglerne. Den andet er noget, der efter min mening forsømmes for meget fra offentlighedens og for øvrigt også fra pressens side, nemlig en påvirkning af den almindelige opfattelse af det, som jeg netop var inde på: hvordan man bør se på skattesnyderi. Jeg mener, at der på det område bør gøres en direkte og aktiv indsats for at få en helt anden atmosfære omkring begrebet skatteunddragelse eller skattesnyderi.

Derudover er det dog naturligvis nødvendigt med et kontrolsystem. Vi har nu ved flere lejligheder fået skærpet reglerne i kontrolloven, og man er ved denne lejlighed inde på skærper, særlig i tre retninger. For det første med hensyn til indsendelse af oplysninger, der vedrører skatteyderens egen skatteopgivelse, for det andet med hensyn til oplysninger fra en skatteyder, der tager sigte på andre skatteyderes forhold, og for det tredje det særlige spørgsmål om skattevæsenets adgang til at optræde „på stedet“, som det hedder.

Med hensyn til det første område, oplysninger i forbindelse med skatteyderens egen skatteopgivelse uopfordret eller efter myndighedernes begæring, er vi enige i, at det kan være rigtigt og nødvendigt at foretage en vis udbygning, vel egentlig en modernisering og ajourføring. Det kan nok være rigtigt at indføre visse tekniske regler for driftsregnskabs opstilling; det er også muligt, at man i et vist omfang skal komme ind på standardregnskaber, men jeg vil dog gerne advare imod, at man går for vidt i den retning. Man bør nok holde sig til så generelle standardregnskaber som muligt. Hvis man laver dem for specificerede, kan man i alt for stort omfang komme ud for, at de hverken passer her eller dér, og så ender det med, at de ikke bliver benyttet, som de skal, fordi folk ikke kan finde ud af dem.

I denne forbindelse er der også spørgsmålet om repræsentationsudgifterne. Det er muligt, at det vil være rigtigt at indføre skemaer dér, men også på det punkt bør skattevæsenet ikke være småligt — det bør skattevæsenet i det hele taget ikke. Vi hører

alt for ofte om, at man hænger sig i og spilder en grusom tid på småtterier i stedet for at bruge den, hvor den kunne gøre mere gavn.

Må jeg i denne forbindelse sige, at jeg tror, at når man skal til at udarbejde de nærmere regler på dette område, bør man samarbejde med de statsautoriserede revisorer og muligvis også med andre grupper inden for rådgivere på dette område. Her er der en speciel ting, jeg vil foreslå, og det er, at når en selvangivelse udfærdiges af eller med bistand af en hjælper, en revisor, en advokat eller en helt udenforstående, og det sker jo i vidt omfang, burde det være en pligt, at det anføres på selvangivelsen.

Det ville være rigtigt i mange relationer, bl. a. i det tilfælde, tror jeg, hvor sognerådsmedlemmer, hvad de jo ofte gør, af venlighed og gratis hjælper folk med deres selvangivelse. Så kommer de i en vis ubehagelig situation, når selvangivelsen kommer til ligning og de dér skal deltage i vurderingen af en selvangivelse, som de selv har været med til at udfærdige. I forbindelse med en bestemmelse om, at medhjælperens navn bør anføres, vil det nok være rigtigt at foreskrive, at et sådant sognerådsmedlem ikke må deltage i ligningen af den pågældende skatteydere ansættelse. Jeg tror, det ville være til gavn og en stor behagelighed også for de pågældende sognerådsmedlemmer.

Det andet område vedrører indsendelse og indkrævning af oplysninger med henblik på andre skatteydere, og jeg må sige, at her tror jeg man går for vidt. Ved den lille fikse ændring af ordet skatteansættelse til skatteligning forstår jeg at det er meningen man vil kunne rejse et generelt krav om, at skatteyderen skal indsende sit regnskabsmateriale i al almindelighed, sådan at man derigennem skal kunne undersøge også andre skatteyderes forhold.

Under dette område hører også spørgsmålet om indkrævning af oplysninger om omsætning, reglerne i § 8 C, stk. 1. Der skal her være tale om kontrol med erhvervsdrivende og i fremtiden altså også sådan, at salg til erhvervsdrivende, som er private indkøb, skal kunne kontrolleres.

Jeg tror, at det for det første vil vise sig at være umuligt for store kredse af mindre erhvervsdrivende. Det vil tvinge dem til

[Johan Asmussen.]

at lave et bogholderi, som de slet ikke har forudsætninger for og i og for sig ikke nogen pligt til. De vil ikke kunne få noget ud af det kontroløse bogholderi, de har. De bliver nødt til at føre reskontroner, og det er noget, som vist kan føre til den helt store forvirring for mange mennesker.

Jeg tror, man skal blive stående ved den nuværende regel. Men hvis man vil ind på en sådan kontrol, der også tager sigte på privatindkøb fra erhvervsdrivendes side, så må jeg sige, at jeg synes, det giver en ulighed, at man ikke også skulle kunne foretage kontrol, hvor det drejer sig om ikke-erhvervsdrivendes indkøb. Man kunne f. eks. tænke sig oplysninger, der indkræves fra stormagasinerne o. s. v.

Jeg finder, det er rimeligt, naturligvis, at der er pligt til at indsende oplysninger om lønudbetalinger og udbetalinger af honorarer o. lign. Det er § 7, det drejer sig om. Men jeg har en fornemmelse af, at man på det område ikke får alting med, mærkeligt nok. Jeg kunne godt lide at vide, hvordan det egentlig er med udbetalinger af honorarer o. lign. fra statsmyndigheder og statsinstitutioner. Jeg kan ikke rigtig få de to begreber til at falde ind under teksten i § 7, og jeg må sige, jeg har hørt mærkelige ting i den retning om opfattelser, der går ud på, at honorarer selv på et særdeles højt niveau ikke bliver opgivet, og at de derfor er skattefri.

Det tredje område er spørgsmålet om skattevæsenets optræden på stedet, gennemgang af regnskaber og opgørelse af lager m. v. Her vil man nu forlade det forbehold, som gælder efter de nugældende regler; om, at der skal være fremkommet forhold, som giver rimelig grund til at antage, at der er noget galt. Her mener vi også, at man går for vidt; man bør ikke forlade det forbehold, som gælder i dag. Og navnlig finder vi, at man går alt for vidt, når man vil indføre en særlig skærpende regel med hensyn til, at politiet kan medvirke til at skaffe skattevæsenet adgang hos skatteyderne. Jeg ved godt, at der, som hr. Hagen Hagensen også nævnte, er en generel regel i § 16, men når man nu vil have en speciel regel om det, må det være, fordi det, om jeg så må sige, i højere grad skal være alvor. Man henviser til, at der findes til-

svarende regler i told- og afgiftslovgivningen. Ja, så kunne det for det første være et spørgsmål, om det ikke også er betænkeligt eller måske forkert, at de findes dér. Men jeg vil henvise til, at der er et andet område, hvor man ikke har noget tilsvarende, og hvor man bevidst ikke har noget tilsvarende, nemlig i byggelovgivningen. I landsbyggelovens § 11 havde man oprindeligt i 1959-60 foreslået en ganske lignende regel, der gik ud på, at politiet skulle hjælpe, når bygningsmyndigheden skulle have adgang til en byggeplads. Men denne tilføjelse om politiets medvirken blev droppet ved anden behandling, og det hedder udtrykkelig i motiverne hertil:

„Da det findes rigtigst, at bygningsmyndigheden kun kan kræve politiets bistand til at få adgang til en ejendom, når der foreligger en retskendelse herom, foreslås stk. 1, 2. og 3. punktum, slettet.“ Sådan har man altså set på det i bygningslovgivningen, og jeg tror, det er det princip, man skal holde fast ved. Det er princippet efter grundlovens § 72, som allerede har været nævnt.

Som jeg sagde før, folk skal betale, hvad de skal, og stat og kommune skal have de penge ind, som skattesystemet giver basis for; men som det også er sagt af professor Thøger Nielsen, er der her et område, hvor meget kraftige modstående hensyn gør sig gældende. Jeg vil gerne citere fra Thøger Niensens nye værk om indkomstbeskatning; jeg ville gerne have citeret lidt mere, men af tidsmæssige grunde må jeg indskrænke mig til de sidste linjer på side 101, hvor disse problemer behandles, og hvor Thøger Nielsen siger:

„Påligning af indkomstskat vil i sin yderste konsekvens kunne blive en fuldkommen kontrol med hvert enkelt individs adfærd, og den øgede effektivitet har således efter omstændighederne en større pris, end man måske umiddelbart ville være tilbøjelig til at tro.“

Jeg mener, at der her er hensyn, som er så vægtige, at man bør tage dem alvorligt i betragtning.

I fremsættelsen taler den højtærede minister, som det allerede er nævnt, om det krav om lighed for loven, som navnlig skal være fremsat fra lønmodtagerside. Jeg har fuld forståelse for det synspunkt, og vi har

[Johan Asmussen.]

jo hørt det så ofte; men hvis man vil forsøge at bilde sig selv og andre, og det vil sige vælgerne, ind, at der her er tale om sort på den ene side og hvidt på den anden side, tror jeg, jeg tør fastslå, at så udtaler man sig mod bedre vidende. Vi ved alle, at der inden for erhvervslivet sker et betydeligt skattesnyderi — lad det bare endnu en gang være sagt — og det kan ingen have nogen som helst sympati for; det er helt rimeligt, at der gøres en indsats for at komme det til livs. Men vi ved også alle sammen, at det samme sker uden for erhvervslivet, og det er nøjagtig lige så angribeligt. Vi ved alle, at den udvidede fritid, som særdeles mange mennesker har, ikke kun bruges til at holde fri i; vi ved, at en stor del af velstandsforbruget finansieres af den arbejdsindtægt, som man skaffer sig i fritiden, og at der er meget arbejde, der kun gøres ud fra den forudsætning, at indtægten ikke opgives til skattevæsenet og derved bliver det, der med en forsonende, men falsk betegnelse kaldes skattefri. Vi ved alle, at der gennemtvinges lønninger over de tariffer, som opgives til skattevæsenet. Storfirmaer kan klare sig, mindre firmaer kommer i vanskeligheder og bliver lokket ud i ulovligheder. Vi kender alle problemet om den såkaldte skattefri hus-hjælp og rengøringshjælp; det gør sig gældende både inden for det private område og inden for kontorer: skal det opgives til skattevæsenet, så kommer jeg ikke igen. Der kunne siges meget om det, vi kender det alle, og der ligger ikke heri nogen anklage mod nogen, men der kan være grund til også at nævne det i denne forbindelse.

Finansministeren udtalte i går som en motivering for at gå over til forbrugsskatter, at det var nødvendigt netop for at drage indkomster frem til beskatning, som ellers ikke ville blive beskattet. Det er rigtigt, men også inden for hele dette område må der kunne gennemføres en mere effektiv ligning, også her må der være mulighed for kontrol, og dér vil jeg tro, at spørgsmålet om mere sagkyndig bistand kommer ind. Jeg tror, det er rigtigt, som hr. Foged sagde, at man dér i første række skal lægge vægt på at udstyre de lokale skatteråd med sagkyndig bistand. Jeg ville tro, at de betænkeligheder, som hr. Aksel Larsen var inde

på med hensyn til de lokale skatteråds arbejde med skatteligningen, i nogen grad kunne hæves, netop hvis der kommer mere neutrale sagkyndige til.

Som det fremgår af det, jeg har sagt, er der visse ting i dette lovforslag, som de uafhængige må gå imod. Jeg håber, den højtærede finansminister forstår, at det ikke er — som det i går med en noget vælgermødeagtig frase, der ikke var den ellers så saglige finansminister helt værdig, blev sagt — fordi de uafhængige „som sædvanlig er imod“; det er de uafhængige som bekendt aldeles ikke „som sædvanlig“; det er, fordi man i lovforslaget på flere punkter tilsidesætter de principper og samfundsmæssige hensyn, som er det eneste, de uafhængige er afhængige af.

Vi vil nu afvente udvalgsbehandlingen, inden vi kan tage endelig stilling til lovforslaget.

Niels Westerby: Det vil vist være passende at minde den højtærede finansminister om det lovforslag, der var til første behandling i går — jeg tænker naturligvis på forslaget om merværdiafgift — fordi det er jo et område, hvor man kan konstatere, at der er lighed for alle grupper i befolkningen. Det centrale i drøftelsen i dag er, at man siger, at der er nogle grupper i befolkningen, der er i stand til at „glemme“ indtægter oftere, end andre grupper i befolkningen er det. Det tror jeg ikke gælder for merværdiafgiftens vedkommende, og derfor vil jeg gerne have lov til at minde finansministeren om, at vi kommer et meget stort skridt videre i retning af en rimelig og retfærdig ligning, herunder også en effektiv ligning, i jo højere grad vi lægger beskatningen over på forbruget.

Dertil vil jeg gerne føje, at der jo også er en anden side af sagen, og det er spørgsmålet om en enkel skattelovgivning. Når kontrolforanstaltningerne, herunder oplysningspligten og skattemyndighedernes kontrolbeføjelser, bliver så indviklede og kræver mange indviklede tilfælde af hjemmel, så hænger det jo sammen med, at vi har denne indviklede skattelovgivning; og den anden vigtige side af sagen, når det gælder om at få en effektiv og retfærdig ligning, må naturligvis være, at man får forenklet vor skattelovgivning; her vil jeg gerne tillade

[Niels Westerby.]

mig at minde finansministeren om det enkle og klare skatteprogram, som liberalt centrum fremlagde sidste folketingsår over for det udvalg, der behandlede skattereformlaget.

Men dernæst over til selve de spørgsmål, som er rejst her. Det er jo da klart, at man har et problem, når visse grupper i befolkningen er bedre i stand til at glemme indtægter, end andre grupper er det. Jeg vil ikke påstå, og det vil vel næppe nogen, at nogle grupper i befolkningen er dårligere end andre. De er vel lige gode alle steder, og derfor er det mere et spørgsmål om muligheder, end det er et spørgsmål om indstillingen hos de forskellige grupper. Men det er et spørgsmål, om man overhovedet nogen sinde kan opnå fuld lighed. Selv med de foranstaltninger, som finansministeren foreslår i dag — og som kan være betænkelige af mange grunde, f. eks. af hensyn til privatlivets fred og den slags — er det tvivlsomt, om man kan få en retfærdig ligning. Jeg tror ikke, man kan det; jeg tror faktisk, det er en uløselig opgave. Dog vil jeg sige, at man måske burde gøre sig umage for at finde nogle gode muligheder for at få en effektiv kontrol; jeg ved ikke, om det ville være en god idé, hvis finansministeren sendte et par stykker af de lyseste hoveder i finansministeriet rundt til de forskellige højtudviklede lande, som vi plejer at sammenligne os med, for at spørge om, hvad de gør dér, så vi kunne få et sikrere overblik over, hvad man gør i Vesttyskland, Frankrig, England, de nordiske lande og USA på ligningens område. Det kunne jo være, at vi kunne få nogle gode ideer, som kunne forbedre systemet noget.

Jeg vil i den forbindelse nævne, at så vidt jeg er orienteret, har man i et land som USA i nogen grad et andet syn på ligningen end her. Dér er man klar over, at den minutiøse, detaljerede kontrol med ligningen er meget vanskelig. Man går en anden vej, man går den vej at sikre sig særdeles højt kvalificerede folk inden for skattevæsenet, som får adgang til at foretage stikprøvekontrol. Denne adgang udnyttes kun i ret få tilfælde, men hvis der så påvises noget forkert, er straffebestemmelserne ret rigoristiske, måske mere rigoristiske end

her. Netop dette, at man har højt kvalificerede folk, som kan finde ud af det, at man kun foretager kontrol i et begrænset antal tilfælde, så man ikke får for stor en administration, og at straffebestemmelserne så er særdeles skrappe, virker sikkert mere hæmmende på, om jeg så må sige, lyst til at „glemme“, når man skriver selvangivelse, end meget af det, som finansministeren foreslår nu. Det kan godt være, at en sådan indstilling ikke helt svarer til dansk mentalitet, som den er i øjeblikket, men det er jo ikke sikkert, at der ikke kan være grund til at prøve at dreje vor mentalitet en lille smule i visse retninger, og jeg vil derfor rejse det spørgsmål, om ikke grundslaget i en effektiv kontrollov skulle være at lægge mere vægt på særdeles højt kvalificerede folk, stikprøvekontrol i et særdeles begrænset antal tilfælde og skrappe straffebestemmelser, når man finder noget. Mon ikke det vil virke mere præventivt på folks lyst til at „glemme“ end selv de foranstaltninger, som finansministeren her har foreslået?

Det, der for mig at se er det store problem i forbindelse med dette lovforslag, er, at der med en udvidet oplysningspligt og en udvidet adgang til kontrol naturligvis vil gå en hel del mere energi tabt i forsøget på at finde frem til den effektive ligning, end tilfældet er i øjeblikket. Det store spørgsmål er jo, om de anstrengelser, man gør sig, står i et rimeligt forhold til det udbytte, man får ud af dem, og det vil jeg stille mig noget tvivlende over for at de gør. Vor principielle stilling: at der skal være en retfærdig og en effektiv ligning og lighed over for de forskellige befolkningsgrupper, kan der ikke være nogen som helst tvivl om, og vi stiller os åbent over for alle forslag, der kan fremme en mere effektiv ligning, hvis der er et rimeligt forhold imellem den indsats, der gøres, og det, man får ud af det.

Specielt med hensyn til stikprøvekontrollen, som jo er et af kardinalpunkterne i lovforslaget, vil jeg sige, at det er et meget alvorligt indgreb i den personlige frihed, at man sådan uden videre kan trænge ind på folks private domæne. Det kan ikke siges at være grundlovsstridigt, men det er i hvert fald ikke en adfærd, som fuldt ud

[Niels Westerby.]

er forenelig med den tankegang, der lå til grund for vore grundlovsfædres virksomhed. På den anden side må vi have en effektiv skatteligning, og vi er indstillet på i begrænset omfang at være med til stikprøvekontrol.

Sådan som lovforslaget er udformet, kan man ikke helt udelukke, at der i fremtiden kan foretages stikprøvekontrol måske med helt andre formål end egentlig skatteligningsmæssige. Sådan noget vil ikke ske i disse år, men man ved jo aldrig, hvordan udviklingen kan blive i samfundet, og en blankofuldmagt til i fuldt omfang at føre en sådan kontrol er jo nok et meget vidtgående skridt, når der står så store værdier på den anden side. Vi stiller os imidlertid åbent over for at forhandle også om det spørgsmål, ligesom vi stiller os åbent over for at forhandle om alle de øvrige spørgsmål, men jeg er ikke helt sikker på, at finansministeren på alle punkter har truffet den rigtige løsning. Jeg kan i mange henseender henholde mig til de bemærkninger, som den ærede ordfører for det radikale venstre gjorde under denne behandling i øvrigt.

Nathalie Lind: Ud over de bemærkninger, som er fremsat af mit partis ordfører, hr. Foged, er der en enkelt ting, som vi har diskuteret i mit parti, og som jeg på partiets vegne skal sige et par ord om.

Finansministerens begrundelse for de fremsatte forslag til ændringer i kontrolloven er jo først og fremmest, at der skal være lighed for loven, men denne lighed bør også gælde for anvendelsen af de straffebestemmelser, der findes i loven. I det foreliggende lovforslag opretholder man stadig en forskelsbehandling mellem den kategori af befolkningen, der betegnes som „skatteydere“, og så den ikke uvæsentlige del, der går under betegnelsen „gifte kvinder“.

Kontrollovens straffebestemmelser er jo sådan, at hvis en skatteyder, f. eks. en ægtemand, har indgivet urigtig selvangivelse, vil han i medfør af kontrollovens § 13 blive straffet enten med bøde, hæfte eller fængsel, men i § 13, stk. 3, er der hjemmel til i de tilfælde, hvor ligningsrådet skønner, at forseelsen ikke kan medføre højere straf end bøde, at tillade, at det klares administrativt

ved, at der ikendes en bøde af finansministeren. Sagen kan altså ordnes i stilhed, behøver ikke at komme for domstolene, og der sker ikke nogen offentliggørelse af den pågældendes navn. Hvis det imidlertid er en gift kvinde, der er sambeskattet med sin mand, og det er hende, der er skyld i, at hendes indtægt selvangives urigtigt af manden, og manden ikke har kendskab til denne urigtighed, så er det hende, der skal straffes; men så skal straffespørgsmålet altid afgøres af domstolene, idet hendes forhold ikke kan henføres under den mildere bestemmelse i § 13, stk. 3, men kun under bestemmelsen i § 14, stk. 2, om forsætlig medvirken. Hun har altså ikke den samme mulighed som den person, der er selvstændig skatteyder, for at få sagen afgjort i stilhed.

Det, jeg siger her, er ikke udtryk for noget ønske om at holde hånden over skatte snyderi, men jeg finder det urimeligt, at der fortsat skal være denne forskelsbehandling af den gifte kvinde sammenlignet med den del af befolkningen, der betegnes som selvstændige skatteydere.

Den 29. november 1963 rettede Dansk Kvindesamfund en henvendelse til den daværende finansminister om, når kontrolloven kom til revision, at få dette forhold ændret. Vi fik ikke noget fyldestgørende svar, og det folketingsudvalg, der behandlede kontrolloven i 1964, tog heller ikke hensyn til en henvendelse, Dansk Kvindesamfund sendte om dette spørgsmål.

Nu håber vi før eller senere at få sambeskatningen ophævet, men for at klargøre det hele, vil jeg her gerne sige, at selv om finansministerens forslag til løsning af sambeskatningen — som jeg i øvrigt ikke er enig i, men det er jo ikke det, vi skal diskutere i dag — blev gennemført, var den nævnte ændring af kontrolloven ikke overflødig. Finansministerens forslag er et forslag om fortsat sambeskatning med særbeskatning for visse indtægter, og spørgsmålet vil fortsat være aktuelt, f. eks. for de medhjælpende hustruer og også med hensyn til formue og renteindtægter. Derfor vil jeg henstille, at man nu ved denne behandling af kontrolloven sørger for, at denne oplagte forskelsbehandling af gifte kvinder bliver fjernet.

Finansministeren (Henry Grünbaum): Jeg har da ikke noget imod, at det spørgsmål om den gifte kvindes stilling, som fru Nathalie Lind rejste, tages op i udvalget. Jeg forstod, at Dansk Kvindesamfund har henvendt sig derom et par gange, uden at der er kommet noget resultat ud af det, og jeg har også både hørt og læst, at Dansk Kvindesamfund skulle have henvendt sig til mig nogle gange, uden at der kom resultat ud af det. Jeg vil i den anledning gerne sige, at det kunne jo også være, det var Dansk Kvindesamfund, der ikke bar sig ad på den rigtige måde. Det er dog mærkeligt, at der hele tiden skulle være disse problemer med Dansk Kvindesamfund. Prøv at kigge på det! Jeg mener i hvert fald, at de henvendelser, jeg har fået, ikke har været af en sådan karakter, at jeg skulle svare på dem. Og nu hører jeg — hvad jeg altså ikke har været vidende om — at det ikke kun gælder mig, men også den foregående finansminister, og, forstod jeg, tillige den foregående igen, så det kunne jo godt være, der var et eller andet, der skulle rettes. Men jeg synes, det er rimeligt, at dette spørgsmål bliver taget op, og det kan ske under udvalgsbehandlingen.

Jeg vil ikke gå ind på alle de enkeltheder, der i øvrigt er omtalt i dag, dels har jeg i min fremsættelsestale været inde på en række problemer, som i og for sig giver svar på meget af det, der er sagt her i dag, dels indeholder lovforslagets bemærkninger svar derpå. Jeg vil derfor angående disse ting sige, at dem må vi se på ved udvalgsbehandlingen; men jeg vil naturligvis gerne fremsætte nogle mere principielle bemærkninger.

Først spørgsmålet lønmodtagere og erhvervsdrivende. Der må vi jo sige, at der en ulighed, ikke sådan at forstå, at det ene menneske har større trang til at snyde end det andet — det er muligt, at vi alle sammen gerne vil spare så meget, vi kan, i skat — men vi ved alle sammen, hvad der også er givet udtryk for heroppefra, at der er en ulighed. Derfor må det være rimeligt — og det har man da også i dag fra alle sider givet udtryk for, at man er enig i — at der gennemføres en mere effektiv ligning. Men det er jo rigtigt, som

det blev sagt af hr. Aksel Larsen, at der er ingen, der taler om privatlivets fred, når arbejdsgiveren opgiver lønningerne til skattevæsenet. Han er simpelt hen forpligtet til at tilsidesætte privatlivets fred, hvis man endelig vil mene, at der er tale om privatlivets fred, når det drejer sig om indtægterne. Den er han forpligtet til at tilsidesætte og nøje opgive til skattevæsenet, hvad Petersen eller Jensen har tjent i den periode, de har været ansat hos ham. Det synes jeg man skal tænke en lille smule over, for jeg kan ikke se, at der nogen forskel på dette og så det, at skattevæsenet siger: vi må se det grundlag, der er nødvendigt, for at vi kan vurdere, hvad en selvstændig erhvervsdrivende har tjent; vi må have det grundlag, fordi der skal være ligestilling mellem de forskellige grupper i befolkningen med hensyn til skatteligningen. Jeg kan altså ikke se, der er nogen forskel. Hvis man vil fastholde det nævnte synspunkt, må man drage den konsekvens deraf, at man i allerhøjeste grad krænker privatlivets fred for lønmodtagerne allerede i øjeblikket. Jeg tror ikke det ville være særlig godt, hvis man nåede dertil. Jeg kan da godt sige, at jeg har fået flere henvendelser fra lønmodtagerorganisationer, også fra en fællesorganisation, hvori man rejser det spørgsmål, om lønmodtagerne skulle tage strejkevåbenet i brug i denne sag, og simpelt hen sige: vi vil tvinge vor arbejdsgiver til at bryde loven; hvis han opgiver vore lønindtægter til skattevæsenet, så strejker vi, hvis der ikke bliver gennemført en mere effektiv ligning. Det har man skrevet til mig. Man har altså ikke sagt, at man ville begynde at strejke i morgen, men man har rejst problemet og sagt, at man ude på arbejdspladserne føler det som noget helt urimeligt, helt urimeligt, at her skal hele deres indtægt opgives til skattevæsenet. De, der går ude på arbejdspladserne, særlig på de små arbejdspladser, ved jo af erfaring, hvordan forholdene er på det område. Jeg skal ikke fordybe mig i det, vi kender det jo alle sammen; sådan er det, og derfor kan det synspunkt ikke opretholdes, at det er en krænkelse af privatlivets fred, hvis skattemyndighederne vil have adgang til at se en erhvervsdrivendes regnskab.

[Finansministeren.]

Her må der simpelt hen være alle muligheder for at komme så nær til det, som jeg har forstået alle i virkeligheden er enige om: at vi skal kende disse forhold, at skattemyndighederne skal have disse oplysninger. Man kan diskutere, hvordan det skal gøres, hvad der er mest hensigtsmæssigt; det er, synes jeg, en fornuftig måde at tage det på, og jeg vil naturligvis gerne drøfte det på den linje i udvalget, ud fra synspunktet: hvad er rimeligt, hvad er fornuftigt, men ikke ud fra det synspunkt, at her trænger man ind i privatlivets fred. Det synspunkt kan jeg ikke anerkende. Der er jo ikke tale om, at her skal man ned i skrivebords-skuffen, som hr. Foged sagde, i et privat hjem. Det var jo sådan, man så billedet, da hr. Foged stod på talerstolen: den stille stue med skrivebordet, og så kommer skattevæsenet og hiver skuffen ud og ser, om der ligger nogle bankbøger eller hvad. Jeg ved ikke, om det var bevidst, det fik den drejning, men det er jo ikke rigtigt. Det, det drejer sig om her, er kontrol med virksomhedernes regnskaber, med de selvstændige erhvervsdrivendes regnskaber. Det drejer sig ikke om, at skattevæsenet skal kunne gå ind i hjemmene, det drejer sig altså ikke om den krænkelse af boligen, som bl. a. omtales i grundlovens § 72. Det drejer sig om, hvorvidt revisorerne har adgang til at se regnskaberne, og naturligvis bliver det efter aftale med virksomhederne, det er da givet. Man går jo ikke ind i en virksomhed, når der ingen er hjemme, som jeg tror hr. Foged også nævnte det. Det er jo ikke den slags uanmeldte besøg for at lave revision, man tænker på. Det, det drejer sig om, er at få det rigtige grundlag, og det kan man i visse tilfælde kun få, hvis man går ind i virksomheden og ser på regnskaberne. Man har jo, det må vi ikke glemme, et vist regnskabsmateriale hos skattemyndighederne, men det er ikke sikkert, at dette regnskabsmateriale er tilstrækkeligt, og derfor kan det være nødvendigt — og det kan også være nødvendigt af

andre grunde — at foretage stikprøvebesøg i virksomhederne. Jeg tror i øvrigt også, det vil have en præventiv virkning, sådan at man får bedre oplysninger fra de erhvervsdrivende, hvis man får denne beføjelse.

Det er heller ikke rigtigt, at det er noget nyt — det har også været sagt heroppefra. Vi har en bestemmelse i forvejen af nøjagtig samme ordlyd om politiets bistand, og den har stået i kontrolloven i en del år. Det, der er sket her, er, at man har sat disse ord ind i den pågældende paragraf, sådan at det helt klart skulle fremgå af loven, at i de tilfælde og kun i de tilfælde — og det vil naturligvis blive meget få tilfælde, hvor en erhvervsdrivende virkelig skulle sige til skattevæsenet: „I må ikke komme herind“ — skal man have politiets bistand.

Det er det samme, det drejer sig om i toldlovgivningen. Hvis en erhvervsdrivende virkelig skulle være så uvillig til et normalt samarbejde, at han siger: „I må ikke komme ind i min virksomhed“, så skal toldmyndighederne have den mulighed, at de kan komme ind ved politiets hjælp. Det drejer sig om disse ganske, ganske få tilfælde, hvor en eller anden kværlulant ikke vil have skattevæsenet til at se på de ting, som skattevæsenet har ret til efter lovgivningen; det skal man også have med i billedet. Der er altså ikke tale om, at nu vil man krænke privatlivets fred; der er tale om, at nu vil man have beføjelser til at kontrollere de selvstændige erhvervsdrivende, fordi man ikke har tilstrækkelig kontrol med dem.

Det bør heller ikke være sådan, at der ligger en sigtelse i, at skattevæsenet vil se regnskaberne, og det gør der i virkeligheden nu ved bestemmelsen om, at der skal være rimelig grund o.s.v. Jeg skal gerne indrømme, at denne bestemmelse lyder rimelig, men hvordan er det i praksis? Der er det sådan, har jeg forstået, at det, at der skal være rimelig grund, nærmest går i retning af, at der skal være svigagtige forhold; det kræves der altså i øjeblikket, for

[Finansministeren.]

at man kan gå ind og se på et sådant regnskab. Det er jo ikke det, man vil have. Man vil have adgang til f. eks. i forbindelse med krydsrevisioner at kunne se regnskaberne; man vil have adgang til af regnskaberne at kunne læse noget om andre skatteyderes forhold, andre erhvervsdrivendes forhold. Er det så urimeligt, at man ved at se i et regnskab skal kunne få oplysninger om andre erhvervsdrivendes regnskaber? Er det så urimeligt, som det bliver gjort til her? Svarer det ikke helt til, at man får lønoplysningerne fra arbejdsgiveren? Det er dog også et andet menneskes regnskaber. Jeg kan ikke se det; jeg kan ikke se, at der er forskel på at give en sådan lønoplysning til skattevæsenet og det, at skattevæsenet ud af et regnskab kan se, at der f. eks. er handlet med en anden erhvervsdrivende; det kan jeg ikke se. Jeg kan se, det ikke er den samme situation, men i relation til det ønske, alle har, at vi skål have en effektiv ligning, kan jeg ikke se, der er rimelig grund til ikke at gennemføre bestemmelsen.

Også på dette punkt vil jeg selvfølgelig gerne være med til i udvalget at få en gennemgribende drøftelse, også af spørgsmålet om, hvorvidt det er nødvendigt at have bestemmelsen om politiets bistand placeret i den pågældende paragraf, eller om man bare kan blive stående ved den formulering, man allerede har. Justitsministeriets lovkantor har altså haft den opfattelse, at det var det rigtige, at man placerede det i den pågældende paragraf.

Jeg er enig i alt det med arbejdskraften, jeg er helt enig i det, hr. Hagen Hagensen har sagt herom i dag, 100 pct enig. Det ved hr. Hagen Hagensen også. Vi er enige på det punkt. Vi er også enige om, at amtsligningsinspektorerne skal udbygges. Jeg tror, det var lidt af en misforståelse, der kom frem her med hr. Fogeds indlæg. Jeg ved ikke, hvorfor der skulle være denne skarpe tone over for amtsligningsinspektorerne. Skatterådene er jo også en del af den statslige ligning. Der er jo fuldstændig enighed. Der er ingen problemer. De tre kommunale organisationer er jo helt enige med os i, at netop til hjælp for skatterådene og netop til hjælp for de lokale, kommunale ligningsmyndigheder bør amtsligningsin-

spektoraterne udbygges. Det er jo dér, man har den sagkyndige, højt kvalificerede arbejdskraft, som netop skatterådene ikke kan have og formentlig heller ikke får råd til at have i en del år fremover. De har fået hjælp gennem skattesekretariatsordningerne o. s. v.; det kan også udbygges.

Jeg tror, hr. Foged skal tænke en lille smule på det med denne udbygning én gang til. Det skulle være mærkeligt, om alle vi andre har taget fejl i denne sag. Der er stort set enighed om en udbygning både af den kommunale ligning og af den statslige og på det lokale plan igennem amtsligningsinspektorerne. Jeg er enig i og vil gerne understrege her i dag, at det er her, det store problem ligger. Vi kan lave lige så gode kontrollove, vi vil, men hvis der ikke er arbejdskraft til at gennemføre en effektiv ligning, får vi den ikke. Det er hovedspørgsmålet, det har jeg sagt hele tiden. Vi har jo også allerede sat det i gang. Udvalget, der skal tage sig af hele uddannelsesspørgsmålet, blev endeligt nedsat i går, og vi har haft et udvalg siddende for at undersøge problemerne vedrørende amtstuerne og mulighederne for overflytning af arbejdskraft o. s. v., og det er min tanke, at vi skal sætte meget kraftigt og alvorligt ind på det spørgsmål.

Det er arbejdskraften, det er uddannelsen af arbejdskraft til ligningen, der er det afgørende spørgsmål, og her skal vi også bruge den ikke-akademiske arbejdskraft, det er vi også enige om, alle, der har været med i drøftelserne, også skatterådsforeningens bestyrelse. Vi er helt enige, og jeg mener, der er meget at hente på det område, så lad os bare fortsætte ad den vej.

Jeg er enig i, at selvfølgelig skal lovgivningen forenkles, og vi skal have de rigtige oplysninger frem, og så skal vi også huske på, at disse skemaer, som jo nok kan være lidt ubehagelige at få stukket ud — „så, nu skal man til at sidde og slå op og udfylde o. s. v.“ — alligevel er en lettelse både for skatteyderen selv og for skattemyndighederne. Vi må jo heller ikke glemme, at vi alle snakker om, at vi skal forenkle ligningen; vi skal gøre den lettere. Hvordan gør vi det? Ja, det gør vi blandt andet ved at lave skemaer på så mange områder som muligt, selv om det ser ubehageligt ud med alt det papir. Jeg tror, det er rigtigt, også

[Finansministeren.]

fordi man derved i mange tilfælde kan undgå, at skatteyderne skal kaldes op til skattevæsenet og stå skoleret, fordi de ikke har givet de nødvendige oplysninger i tilstrækkeligt omfang. Jeg har da også hørt skatteydere kritisere skattevæsenet for, at man ikke i tilstrækkelig grad kræver oplysningerne ind i en konkret form, med klare spørgsmål, med skemaer, som skatteyderen kan udfylde, så at han ved, at han har gjort sin pligt og dermed er færdig.

Jeg forstod i og for sig også på det, der blev sagt heroppefra, at man var enig i, at det kunne være en hjælp for begge parter, at der var sådanne skemaer. Men der har lydt visse advarende røster fra forskellig side, og jeg kan godt sige, at jeg har samme indstilling; det tror jeg nok vi alle sammen har. Man er lidt imod, at der skal komme for meget papir. Jeg er også enig i det, hr. Asmussen sagde om standardregnskaberne for eksempel. Der skal man passe på.

Selvfølgelig skal sådan noget drøftes, forhandles med de pågældende. Det var vist også hr. Foged, der var inde på det. Selvfølgelig skal det drøftes og forhandles med de pågældende områder og brancher. Det er simpelt hen en selvfølge.

Jeg vil slutte med at sige lidt om repræsentationsudgifterne; jeg tror, det er nødvendigt. Jeg er kommet til det resultat, at det ikke vil være rigtigt med maksimalbeløb. Dels rammer man ikke det rigtige — det kan være vidt forskelligt, hvad en forretningsdrivende har behov for til repræsentation — dels får man måske et resultat, man ikke tilsigter, nemlig at der altid bruges op til maksimumsbeløbet. Jeg tror, det rigtige her må være, at man siger: der skal simpelt hen tilstrækkelig dokumentation til; man skal kunne få anerkendt nødvendige udgifter som omkostninger på dette som på så mange andre områder, men det skal også kun være de nødvendige udgifter.

Ja, jeg går altså ikke ind på de enkeltreder, som har været fremme her, men jeg vil gerne give tilsagn om en nærmere drøftelse i udvalget. Jeg er åben over for alle forslag. Jeg har i og for sig ikke lagt mig fast på noget bestemt standpunkt. Dette er altså regeringens udspil, det, vi mener

er det rigtige til løsning af disse problemer. Vi skal have en kontrollov, vi skal have en god kontrollov. Vi mener, at vort forslag er noget i den rigtige retning, men vi har da ikke noget imod, hvis vi i udvalget kan finde frem til noget, der er endnu bedre.

Foged: Den højtærede finansminister fremstillede sagen, som om vi var uenige om ting, som vi egentlig ikke er uenige om. Når finansministeren siger, at vi skal have en mere effektiv ligning, erklærer vi os enig heri. Når finansministeren siger, at vi skal have adgang til at se erhvervslivets regnskaber, erklærer vi os også enig heri. Det er de ting, der allerede i dag er mulige, og derfor mener vi, at den nuværende kontrollov faktisk dækker på disse områder. Når finansministeren desuden siger, at med hensyn til erhvervslivet og regnskabsbøgerne sammenligner vi med spørgsmål om privatlivets fred, så må jeg sige, at vi jo holder på, at erhvervslivets regnskabsbøger, som det også fremgår af den gældende lov, er et offentligt anliggende, lige så vel som privatindtægten er en privat ting, som kun i undtagelsestilfælde bør underkastes kontrol med hensyn til dens anvendelse.

Men det er ikke så meget det, jeg vil hæfte mig ved, og hvis finansministeren kun havde haft sit lovforslag og bemærkningerne hertil, så ville der egentlig ikke have været mere for mig at sige. Men finansministeren har jo også noget; der hedder en fremsættelsestale, og i denne fremsættelsestale fremkommer der sætninger, som har bragt den nævnte foruroligelse ind i vort sind. Jeg vil gerne have lov til nogle citater. Der står i denne fremsættelse, at man vil udvide adgangen til at foretage eftersyn og opgørelse på stedet. Derefter står der lidt længere nede — Folketings-tidende 1966-67 sp. 416 —:

„ved kontrollen med andre skatteyderes skatteansættelse, og der bliver også mulighed for at indhente oplysninger fra selskaber, foreninger m. m., selv om de ikke er erhvervsdrivende.“

Derved afslører finansministeren, at han ud fra denne lov og ud fra sin fremsættelsestale kan få enhver borger ind i billedet, og hvis vi ikke anholder ordene „selv om de ikke er erhvervsdrivende“, så er alle borgere inde i billedet; så kan der ringes

[Føged.]

på døren, som jeg sagde ved mit første indlæg. Jeg er tilfreds med, om finansministeren afkræfter — i nogen grad har han allerede afkræftet det her — at det skulle dreje sig om den enkelte borger og ikke blot om erhvervslivets regnskabsbøger. Når jeg bliver yderligere i tvivl, er det, fordi der i samme fremsættelsestale sp. 417 står:

„Herved opnår man også, at eftersynet kan finde sted, uden at der kastes et skær af mistanke om forsøg på skatteunddragelse mod den pågældende.“

Det er da ikke rigtigt. Så snart der overhovedet kommer et eftersyn, er der et skær af mistanke, det er ganske givet, og dette skær af mistanke vil altså komme til at hvile på foreninger, som der står nævnt i lovforslaget, selskaber og enkeltpersoner efter det, finansministeren siger i fremsættelsen.

Men som sagt, hvis finansministeren trækker dette ud af billedet og vi henholder os mere konkret til lovforslaget, er vi ikke nær så foruroligede. Dette beder vi finansministeren om at gøre ganske tydeligt for os, sådan at der ikke hersker nogen tvivl.

Hagen Hagensen: Jeg er ganske enig med finansministeren i, at de enkeltheder, der er rørt ved under denne førstebehandling, egner sig til en gennemgang i udvalget, og jeg understreger, at også ministeren sagde, at man må overveje, hvilke regler det er mest sigtsmæssigt at indføre.

Der er blot to problemer, jeg gerne vil gøre en bemærkning om. Det ene er spørgsmålet om repræsentationsudgifter. Ministeren sagde, at nødvendige udgifter måtte man naturligvis have lov til at afholde, og så nævntes der noget om, hvorledes skemaer kan tænkes udfyldt. Jeg har ikke afvist, at der kan være tale om brug af skemaer, fordi det muligvis kan være en lettelse både for skatteyderen og for skatteligningen, men jeg vil blot bede ministeren bekræfte, at der til syvende og sidst, når der er tale om nødvendige udgifter, bliver tale om et skøn over, hvorvidt man finder at udgifterne er for høje, og derfor foretager en skønsmæssig beskæring af dem. Det er det, der finder sted i øjeblikket. I hvert fald hvor jeg har med skatteligning at gøre, mener vi at leve op hertil. Der skal

finde en rimelig beskæring sted, hvis man anser repræsentationsudgifterne for at være for høje. Det kan være svært at beskære den enkelte udgift, men derimod kan man skønne over, om de samlede udgifter antages at være for store, og det er vel netop det, man har det skatteretlige skøn til.

Ministeren omtalte adgangen til på stedet at foretage undersøgelse og sagde, at sådanne undersøgelser ville ske efter aftale med virksomheden, og at der ikke ville blive tale om uanmeldte besøg. Således som loven har været formet hidindtil, hvor der står, at der skal være rimelig grund til ved skatteligningen at foretage eftersyn på stedet af dette eller hint, har man måttet anvende lovens bestemmelser undertiden uden at anmelde besøg, og så er det muligt, der kunne ske en afvisning.

Jeg vil gerne spørge, om ministeren, der jo skal fastsætte de nærmere regler for gennemførelsen af bestemmelsen, ikke er enig i, at i så fald skal de skattelignende myndigheder spørge finansministeren, og om fornødent skal ransagningsreglerne ifølge retsplejeloven følges, hvis skatteyderen fortsat vægrer sig ved at give adgang. Jeg spørger, fordi jeg tror, det vil være meget vanskeligt med en så vid adgang, en så åben tekst i loven, som ministeren ønsker, at nå frem til det rimelige, nemlig at der må være en rimelig grund for at foretage det særlige, som et eftersyn på stedet er, og at dette eftersyn må foretages i overensstemmelse med, hvad man finder rimeligt.

Johan Asmussen: Finansministerens ræsonnementer over begrebet privatlivets fred var efter min mening mildest talt ikke holdbare. Finansministeren ville ligestille indsendelse af lønsedler med det egentlige indgreb i privatlivets fred at skaffe sig adgang til en skatteyder. Det mener jeg er at forvride begrebet indtil det urimelige.

Jeg forstod, at man over for finansministeren havde luftet strejketrusler, hvis arbejdsgeberne ikke ville bryde loven og lade være med at indsende lønsedler. Jeg synes det kunne være interessant at vide, hvad finansministeren egentlig har svaret disse mennesker, der har povet at fremsætte sådanne trusler.

Må jeg sige i den forbindelse, at det i de

[Johan Asmussen.]

hele taget er en misforståelse, der ligger til grund her. Der er ikke tale om, at indsendelse af lønsedler har noget med privatlivets fred at gøre. Der er en ganske rimelig grund til den forskel, der eksisterer. Jeg må igen henvise til Thøger Niensens værk side 120, hvor han taler om klausulen om, at forholdene skal have givet rimelig, konkret anledning til at foretage kontrol. Han skriver:

„Denne grænse er det forståeligt, at man går ud over, hvor der er tale om lønudbetalinger m. v., idet selve den pågældende økonomiske bevægelse konstituerer skattepligtig indkomst.“

Det er netop det afgørende. Det er noget helt andet at få adgang til skatteyderne i et så vidt omfang, som der er tale om her.

Det står jo stadig væk ganske dunkelt, hvordan det egentlig skal forstås, dette med at skattemyndighederne skal have adgang til at foretage eftersyn hos den enkelte skatteyder. Hr. Hagen Hagensen var inde på, at ministeren havde sagt, at det naturligvis skal ske efter aftale med indehaveren; det forekommer mig også lidt dunkelt, og jeg tror hverken, det praktiseres sådan allerede nu, eller at det er det, som man ville kunne kræve efter ordlyden af forslaget. På den anden side sagde finansministeren, at hvis der er en kværu-lant, der protesterer, så skal myndighederne have politiets bistand — det vil altså sige til at skaffe sig adgang.

Men må jeg ikke have lov at minde om, at finansministerens forgænger den 25. november 1964 i et svar på et spørgsmål fra hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt) slog fast — dels i sit svar, dels i sin replik senere —:

„at ingen er pligtig at åbne for myndighederne, uden at der foreligger retskendelse.“

Og ministeren siger — det står i Folketings-tidende 1964-65 sp. 950 —:

„det var netop, hvad jeg gjorde opmærksom på i min indledning.“

Det forekommer mig altså, at der, når man sammenholder disse forskellige ting, stadig er en ubehagelig uklarhed; det er ubehageligt både for skatteyderne og for-modentlig for skattemyndighedernes em-

bedsmænd; det ville være rart, om man nu én gang for alle fik virkelig klarhed over det, så der ikke var noget at diskutere og fortolke, endsize bortfortolke. Jeg håber, at man vil gøre disse lovændringer så klare, at der ikke bliver nogen tvivl, og helst sådan at der ikke bliver brug for større fortolkninger i cirkulærer eller lignende fra ministeriets side.

Nathalie Lind: Jeg finder det ikke rimeligt, at vi skal bruge folketingets tid til yderligere at kommentere den avispolemik, der har været i anledning af, at finansministeren sendte afbud til et møde i Dansk Kvindesamfunds ungdomskreds, fordi han i modsætning til tidligere finansministre ikke ville diskutere sambeskatning med formanden for Dansk Kvindesamfunds skatteudvalg.

Men når finansministeren har fået det indtryk, at vi ikke får svar i Dansk Kvindesamfund på henvendelser, så beror det da i højeste grad på en misforståelse. Jeg sagde klart: vi fik ikke fra den daværende finansminister noget fyldestgørende svar, og jeg sagde videre, at det folketingsudvalg, der i 1964 behandlede loven, ikke tog hensyn til vor henvendelse. Der er altså ikke tale om, at kommunikationen i den forstand ikke er i orden; der er visse ministre, der kan være lidt længere om at svare end andre. Jeg syntes blot, at jeg måtte have lov at tage ordet igen, når ministeren ligesom ville give gode råd og fortælle, at vi nok skulle prøve på nærmest at sætte frimærker på brevene. Det gør vi, og jeg mener ikke, at der er nogen anledning til at gøre mere ud af dette. Vi har ikke noget at beklage os over, og jeg håber heller ikke, ministeren har det.

Men jeg vil sige til sidst: jeg er glad for, at ministeren, hvad selve realiteten angår, lader til at have større forståelse for, at vi skulle have en ligestilling mellem den gifte kvinde og øvrige skatteydere, for det svar, vi fik fra den tidligere finansminister, gik ud på, at det kun var så få, det drejede sig om, og at der også var andre, der blev straffet gennem den bestemmelse. Det er det, jeg kalder et ikke fyldestgørende svar.

Finansministeren (Henry Grønbaun): Det glæder mig, at fru Nathalie Lind er tilfreds

[Finansministeren.]

med svaret om selve realiteten; det er jo trods alt det, det drejer sig om, og det andet finder vi også nok ud af.

Jeg vil gerne sige til hr. Foged, at når selskaber og institutioner, selvejende institutioner o. s. v., nu tages med, kan man ikke tage det som udtryk for, at nu skal alle borgere med ind i billedet. Også her drager hr. Foged alt for stærke konsekvenser af forslagets bestemmelser. Der er simpelt hen tale om noget, som er ganske naturligt. Der er en række institutioner og selskaber o. s. v., som efter de nugældende regler ikke er pligtige at give disse oplysninger til skattevæsenet. Det har vist sig ved de såkaldte krydsrevisioner, f. eks. inden for byggebranchen og andre steder, hvor man har taget en hel branche op til undersøgelse, at man ikke har kunnet gennemføre denne undersøgelse på en rimelig måde, fordi man ikke kunne få oplysninger fra de institutioner, der ikke var pligtige at afgive oplysninger, fordi de ikke var erhvervsdrivende. Andet ligger der ikke i det. Af disse institutioner, selskaber, skoler o. s. v. kan man nu også forlange oplysninger om regnskaber, køb o. s. v. og på den måde få en bedre skatteligning.

Jeg var glad for det, hr. Foged sagde om, at han godt kunne godtage det, der var foreslået i lovforslaget og bemærkningerne, hvis der blot ikke havde været noget andet i min fremsættelse. Det var jeg glad for. Jeg kan måske tage det som udtryk for, at venstre fuldt og helt slutter op om de forslag, vi har stillet, og så er jeg da godt tilfreds.

Når hr. Hagen Hagensen beder om bekræftelse på, at det er et skøn, der skal foretages, hvis man ønsker at beskære for høje repræsentationsudgifter, er jeg da helt enig heri, og det vil jeg gerne bekræfte. Det er jo netop det, der ikke rigtig er tilfældet nu. Der er måske nok nogle kommuner, som gør noget ud af det, men man har været tilbøjelig til at sige, at en repræsentationsudgift er en repræsentationsudgift, og man kan ikke diskutere, om den skal være dér eller dér. Det er jeg ikke enig i. Jeg mener, det er udgifter, der ligger på grænsen af omkostningsbegrebet, og derfor må man nødvendigvis foretage en afvejning af, om den og den omkostning

i virkeligheden dækker et privat forbrug, eller det er en reel omkostning. Jeg er enig i, at hvis det er en reel omkostning, skal skattevæsenet ikke blande sig i, om den er større eller mindre; det, man skal blande sig ind i, er, om repræsentationsudgifterne bliver brugt til skattefri dækning af privat forbrug. Det mener jeg det er helt berettiget at skattevæsenet blander sig i; dér kan man ikke nøjes med, at en erhvervsdrivende eller andre siger, at det og det har jeg haft i repræsentationsudgift; man må have lov til at undersøge det. Og her mener vi — det tror jeg også hr. Hagen Hagensen er enig med mig i — at det må være en lettelse for alle parter, hvis man forlanger en fyldig dokumentation for disse repræsentationsudgifter. Det kan ikke være urimeligt.

Med hensyn til de uanmeldte besøg tror jeg ikke, vi her i dag kan blive enige. Jeg mener altså ikke, man skal opretholde bestemmelsen om, at der skal foreligge en rimelig grund. Bestemmelsen lyder jo fornuftig, det vil jeg gerne sige; det lyder fornuftigt, når man siger i en lov, at der skal være rimelig grund til, at skattevæsenet kommer, men det er blevet fortolket på den måde, at det så skal være et tilfælde, hvor man regner med at der foreligger skattesvig, og det er ikke det rigtige. Det rigtige må være, at man stikprøvevis som led i ligningen kan foretage sådanne kontrolbesøg på stedet, hvis skattevæsenet finder det fornuftigt og rimeligt. Det er hensynet til de andre skatteydere, der her må være det fornuftige og rimelige, det er ikke hensynet til privatlivets fred; det mener jeg slet ikke man kan anerkende på dette punkt. Der er tale om regnskaber, som må gå ind i den almindelige skatteligning.

I den forbindelse vil jeg gøre en bemærkning til hr. Asmussen, som citerede grundloven, hvorefter ingen er pligtig at åbne sin dør uden kendelse. Det er nu heller ikke helt rigtigt. Jeg er ikke jurist, men der står jo udtrykkeligt i grundlovens § 72 også noget om en særegen undtagelse eller: medmindre andet er vedtaget ved særlig lov. Altså, der kan gøres undtagelse fra paragraffens hovedbestemmelse, hvis der i lovgivningen fastsættes bestemmelser om, at myndighederne har lov til at gøre det ene og det andet. Det skal selvfølgelig gøres

[Finansministeren.]

med stor forsigtighed; det er da klart, for grundlovens hovedregel stiler selvfølgelig mod at beskytte privatlivets fred; men der kan altså gøres en undtagelse, og der er gjort en undtagelse i lovgivningen, sådan at man uden egentlig kendelse kan gå ind. Det er klart, at når min forgænger svarede således, som det blev nævnt, så var det helt korrekt, for der er ikke en bemyndigelse på det område; det er det vi søger nu: at få en tilsvarende bemyndigelse som den, der findes andre steder. Men deri ligger altså ikke, at man nu fra skattemyndighedernes side vil gå på jagt over for skatteyderne. For det første er bestemmelsen begrænset til de forretningsdrivende, det er forretningsregnskaberne, det drejer sig om, og for det andet sigter den kun på de ganske få tilfælde — jeg tror, det bliver et minimumt antal — hvor en forretningsdrivende vil sige til skattevæsenet: her må De ikke komme ind! Jeg tror ikke, det er noget, der spiller nogen rolle, og det er som sagt en bestemmelse, der i forvejen findes i toldlovgivningen; men jeg er villig til at se på det i udvalget.

(Kort bemærkning).

Foged: Finansministeren har nu præciseret, at det ikke kan blive den almindelige tredje person, der kommer ind i billedet, den almindelige borger, det er de forretningsdrivende, der er inde i billedet, og dermed er jeg sådan set tilfreds med finansministerens udtalelser. Så er den uklarhed, som fremkom på grundlag af fremsættelses-talen, ryddet af vejen.

Men når finansministeren nu drager den konklusion, at jeg skulle have sagt, at ellers kan jeg tiltræde resten, så må jeg henvise til min første tale. Deri står den konklusion, jeg er kommet til, og de ting, som vi ikke fra venstres side kan tiltræde, herunder dette, at den udvidede adgang til revision, den udvidede adgang til eftersyn på stedet, vil vi meget gerne helt anderledes have gennemdiskuteret med finansministeren. Vi er ikke helt sikre på, at det er nødvendigt at ændre på de regler, og det er derfor, jeg har taget ordet.

Må jeg endelig til slut sige, at mine udtalelser om amtsligningsinspektoratet ikke

var fremsat for at diskvalificere amtsligningsinspektørerne; det var for at sige, at vi finder, at den bedste udvidelse af skatteadministrationen ville være, at skatterådene havde et større apparat at arbejde med, og at skatterådene havde det fremfor amtsligningsinspektørerne. Vi ønsker en udvidelse først og fremmest inden for skatterådets område med sekretariat — og først og fremmest dér — fremfor inden for amtsligningsvæsenet; det skal ikke være usagt.

Finansministeren (Henry Grünbaum): Jeg skal ganske kort blot sige dette, at udvidelsen skal ske begge steder. Det er simpelt hen situationen i dag. Det er ikke et enten-eller, om det skal være amtsligningsinspektorerne, eller det skal være skatterådene, eller det skal være den kommunale ligning eller den statslige ligning. Situationen i dag er, at ligningen er for dårlig over det hele, og det er det, vi er enig med kommunerne om. Vi kan simpelt hen udvide over det hele, for der er behov for det. Skatterådene har sagt til mig: vi ser med meget stor interesse på det arbejde, der er taget op for at udvide amtsligningsinspektorerne, som så kan hjælpe skatterådene. Det er skatterådene enig med os i. Vi kan altså roligt gå i gang med at udvide på alle områder, ikke specialisere os.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtages uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til udvalget angående ligningslovforslaget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 21 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om almindelig omsætningsafgift.

Valgt blev: *Peter Nielsen, Holger Eriksen, Lis Groes, Jørgen Peder Hansen, Ove Hansen, Egon Jensen, Hans Lund, Carl Petersen, Børge Schmidt, Henry Christensen, Anders Andersen, Alfred Bøgh, Foged, Poul Hartling, Knud Thomsen, Poul Sørensen, Stetter, Havnstrup Clemmensen, Baunsgaard, Skytte og Aksel Larsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om jagten.

Valgt blev: *Holger Eriksen, Thomas Have, Chr. Hougaard, Otto Mørch, Ejner Nielsen, Poul Nilsson, Orla Pedersen, Carl Petersen, Johan Philipsen, A. Chr. Andersen, Søren Jensen, Peter Larsen, Juul Madsen, Fanger, Fuglsang-Damgaard, Axel Sørensen og Vi-vike.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem til ligningsrådet (i stedet for fhv. folketingsmand P. A. Rasmussen). (Jfr. tidenden sp. 268).

Valgt blev: fhv. folketingsmand *Alfred Gerholm, Gedser.*

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget Chr. Madsen har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren søge lærlingeloven optaget til snarlig revision?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Efter at der er meddelt A. C. Normann orlov, vil der være at foretage valg af et nyt medlem til det udenrigspolitiske nævn.

Til nyt medlem har vedkommende gruppe udpeget den hidtidige stedfortræder, *Helveg Petersen*, og som ny stedfortræder *Else-Merete Ross.*

Jeg udbeder mig tingets samtykke til at lade de nævnte valg foretage i indeværende

møde. Dersom ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet (Ophold). Det er givet. De pågældende er herefter valgt.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 1. november kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om revision af lov om embedslægevæsenets ordning.

2) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et udvalg vedrørende Danmarks bistand til udviklingslandene [af Per Møller m. fl.].

3) *Forhandling om finansministerens redegørelse for et 3-årigt statsbudget.*

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste formanden til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 12¹⁰.

16. møde.

Tirsdag den 1. november kl. 14.

Første næstformand (From): I skrivelse af 29. f. m. meddeler gårdejer Knud Særkjær, at han er villig til fra den 2. d. m. midlertidigt at tage sæde i folketinget i anledning af den folketingsmand Per Møller tilståede orlov.

Det meddeles mig, at *Gottschalck-Hansen* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om planlægning af Køge Bugt-området. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Gottschalck-Hansen* har vedkommende gruppe udpeget *Langkilde*, som herefter er valgt.

Medlem af folketinget Poul Schlüter har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for kulturelle anliggender at stille følgende spørgsmål:

„Hvorned begrundes ministeren, at han i strid med biografrådets indstilling har frataget den hidtidige bevillingshaver retten til fortsat at drive Kinopalæet?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Medlem af folketinget Vivike har meddelt mig, at han ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Kan ministeren meddele noget om, hvilke muligheder børne- og ungdomsværnet har for at opfylde § 41 i lov om børne- og ungdomsforsorg?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid efter spørgetiden onsdag den 2. november.

Den første sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om revision af lov om embedsløsevæsenets ordning.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 31) findes i tidenden sp. 496).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om nedsettelse af et udvalg vedrørende Danmarks bistand til udviklingslandene [af Per Møller m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. III) findes i tillæg A. sp. 983, fremsættelsen i tidenden sp. 553).

Sagen sattes til forhandling.

Udenrigsministeren (Per Hækkerup): Jeg kan sige, at vi fra regeringens side er velvilligt indstillet over for forslaget. Det forekommer os, at det vil være rimeligt, at folketinget gennem et stående udvalg får lejlighed til at følge både de erfaringer, der bliver indvundet, og de principper, hvorefter vort samarbejde med udviklingslandene bliver fastlagt. Jeg har med interesse noteret mig, at det i bemærkningerne til forslaget, sidste stykke, understreges, at det ikke er tanken, at udvalget skal tage stilling til de løbende ansøgninger om bevilning til bistandsprojekter. Det er jeg